Ազգ
Azg armenian daily
19 ՄԱՐՏ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 52(2737)

Ռոբերտ Քոչարյանին շնորհավորել է Քըրք Քըրքորյանը

Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտոնում վերընտրվելու կապակցությամբ Ռոբերտ Քոչարյանին շնորհավորական ուղերձ է հղել ազգային մեծ բարերար Քըրք Քըրքորյանը:

Ուղերձում ասված է.

Հարգելի նախագահ Քոչարյան,

Ցանկանում եմ ջերմանց շնորհավորել Ձեզ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտոնում վերընտրվելու կապակցությամբ:

Ես գիտեմ, թե ինչպիսի մեծ պատասխանատվություն է ընկած Ձեր ուսերին՝ Հայաստանի առջեւ ծառացած բազմաթիվ ներքին եւ արտաքին խնդիրները լուծելու առումով: Ձեր նախագահության օրոք Հայաստանն արդեն բազում նվաճումներ է ձեռք բերել վերջին հինգ տարիների ընթացքում, եւ ես համոզված եմ, որ այդ դրական միտումն էլ ավելի կառագանա Ձեր նախագահության երկրորդ ժամկետի ընթացքում:

Լավագույն մաղթանքներով,

ՔԸՐՔ ՔԸՐՔՈՐՅԱՆ

Ռոբերտ Քոչարյանին շնորհավորական ուղերձ է հղել նաեւ Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուն:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Լավ չի պատրաստվում ոչ միայն ԿԸՀ-ն, այլեւ ՍԴ դիմող կողմը

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեկ Սահմանադրական դատարանը շարունակեց հանրապետության նախագահի թեկնածու Ստեփան Դեմիրճյանի դիմումի քննությունը: Այն սկսվեց դիմող կողմին ուղղված պատասխանողի հարցերով:

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ներկայացնող Գեւորգ Ներսիսյանն իր հարցերը կառուցել էր դիմողի կողմից նշված ԸՕ խախտված հոդվածներին առանձին-առանձին անդրադառնալու տրամաբանությամբ: Ըստ այդմ ԿԸՀ ներկայացուցիչը դիմող կողմին խնդրեց ներկայացնել այն ապացույցները, համաձայն որոնց, ասենք, խախտվել է ընտրության հավասարության սկզբունքը, կամ ընտրությունները չեն եղել ընդհանուր:

Դիմող կողմը նախ՝ տարօրինակ համարեց, որ ԿԸՀ փետրվարի 20-ին ընդունած որոշման հարցը չավարտած նոր հարցադրումներ են արվում, եւ որպես պատասխան նշեց, որ իրենք հարցեր ունեն դեռեւս նախորդ խնդրի հետ կապված:

ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը հայտնեց, որ նախորդ նիստին սահմանվել էր գործի քննության կարգ, ըստ որի նախ պատասխանողն էր հարցեր տալիս, ապա դատարանի անդամները: Իսկ եթե դիմող կողմը գտնում է, որ առաջին խնդրի կապակցությամբ ԿԸՀ ներկայացուցիչն ամբողջական պատասխան չի տվել, ապա այս առնչությամբ Գեւորգ Ներսիսյանը տեղեկացրեց, որ լրացուցիչ ավելացնելու ոչինչ չունի:

Տես ➧ էջ 3

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Սադդամ Հուսեյնն ընդունում է Ջորջ Բուշի մարտահրավերը

Իրաքի դեմ պատերազմը կսկսվի վաղը

Ինչպես ենթադրել էինք նախորդ համարում, Մ. Նահանգների նախագահը երեկ առավոտյան 48 ժամվա վերջնագիր տվեց Իրաքի նախագահին, որպեսզի իր որդիների հետ հեռանա երկրից: Բնականաբար, Սադդամ Հուսեյնը մերժեց նման պահանջը եւ նրա արտգործնախարար Նաջի Սաբրին հայտարարեց, որ Իրաքը պատրաստ է դիմագրավելու ներխուժման յուրաքանչյուր փորձ: Վերջինս իր տված մամլո ասուլիսում պատերազմի ամբողջական պատասխանատվությունը նետեց ամերիկյան, բրիտանական եւ իսպանական կողմերի վրա՝ մեղադրելով այդ երկրների ղեկավարներին եւ հատկապես նախագահ Բուշին «կովբոյական» մտայնության, արնախում եւ «պատերազմի առեւտրական» լինելու համար: Նախագահ Բուշին նա «ապուշ» որակեց եւ զարմանք հայտնեց, թե ինչպես է բարձրացել այդ պատասխանատու աթոռին, երբ դեռեւս չգիտի, թե իր դաշնակից Իսպանիան թագավորությո՞ւն է, թե՞ հանրապետություն: Նմանատիպ հայտարարություններով հանդես եկավ Սադդամ Հուսեյնի ավագ որդին՝ Ուդեյը, որ ամերիկացի զինվորների մայրերին հիշեցրեց, թե պատերազմը արյունահեղություն է եւ նրանց որդիներից շատերի արյունն է թափվելու:

Շուտափույթ եղավ նաեւ Վաշինգտոնի պատասխանը: Սպիտակ տան խոսնակ Արի Ֆլեշերը հայտարարեց, թե Բաղդադի նման պատասխանից հետո կարելի է արձանագրել, որ Սադդամը գործեց իր ամենավերջին սխալը: Եվ այսուհետեւ, նույնիսկ եթե Սադդամը հրաժարվի նախագահությունից, միեւնույն է, ամերիկյան ուժերը ռազմական միջոցներով զինաթափելու են Իրաքը:

Այսպիսով, կարելի է ենթադրել, որ պատերազմը կսկսվի առաջիկա 24 ժամվա ընթացքում: Երեկ գրել էինք արդեն, որ Քուվեյթ-Իրաք սահմանագծի երկայնքին անգլո-ամերիկյան ուժերը վերջին պատրաստություններն են տեսնում եւ «կենդանի» զինամթերքով իրենց զենքերն են փորձարկում: Երեկ երեկոյան նրանք մոտեցել էին առճակատման եզրագծին:

Մյուս կողմից, Իրաքում, հակառակ իշխանությունների կողմից կազմակերպված զանգվածային ցույցերին ու երթերին՝ ի պաշտպանություն Սադդամ Հուսեյնի, հասարակ ժողովուրդը պարեն հավաքելու խուճապի մեջ է: Ոմանք, նայած իրենց նյութական վիճակին, ընտանյոք լցվում են ավտոմեքենաները եւ 5 միլիոնանոց Բաղդադ ու 2,5 միլիոնանոց Բասրա քաղաքներից հեռանում դեպի գյուղական շրջաններ: Այնուամենայնիվ, ազգաբնակչության մեծ մասը փիլիսոփայաբար են դիմավորում պատերազմը: Նրանք ոչ մեկ անգամ վերապրել են նման իրավիճակներից: Ենթադրվում է, որ Իրաքի ռմբակոծությունները ամենաասաստիկը կլինեն առաջին 3-4 օրերին՝ փորձելով անդամալուծել երկրի պաշտպանունակությունը եւ սարսափի մատնել իրաքցիներին:

Արմեն Սարգսյանը իրեն ներկայացված մեղադրանքը համարում է սադրանք

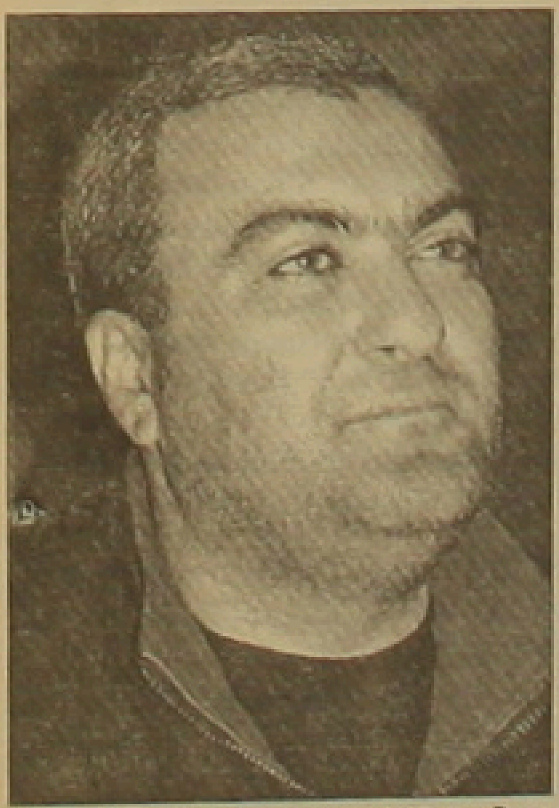

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի Հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի նախագահ Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործով կալանավորված Արմեն Սարգսյանը իրեն մեղավոր չի ճանաչում ներկայացված մեղադրանքում եւ այն համարում է սադրանք: Այս մասին մարտի 18-ին հայտնեց մեղադրյալի պաշտպան, փաստաբան Ռոբերտ Գրիգորյանը, որը տեսակցել էր իր պաշտպանյալի հետ «Կենտրոն» քննչական մեկուսարանում (նախկինում՝ ՀՀ ազգային անվտանգության նախարարության մեկուսարան): Ավելին, ըստ դատապաշտպանի, Սարգսյանը գտնում է, որ գործով ինքը տուժող է, քանի որ կորցրել է կարեւոր վկայի. Արմեն Սարգսյանը 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին սպանված ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի եղբայրն է, իսկ Տիգրան Նաղդալյանը հոկտեմբերի 27-ի գործով վկա էր: Վրեժխնդրության նպատակով սպանության պատվեր տալու ենթադրական դրդապատճառը, ըստ դատապաշտպանի, Արմեն Սարգսյանը նույնպես չի ընդունում, քանի որ «Տիգրան Նաղդալյանն այն սուբյեկտը չէր», որի նկատմամբ կարող էր վրեժի ցանկություն առաջանալ:

Գրիգորյանը հայտնեց նաեւ, որ մեղադրյալի առողջական վիճակը նույնն է՝ նա հիվանդ է թոքաբորբով, ջերմությունը տատանվում է 37,2 եւ 38 աստիճանի միջեւ, գտնվում է բժիշկների հսկողության տակ:

Հիշեցնենք, որ ըստ գլխավոր դատախազության պաշտոնական հաղորդագրության, նախաքննությամբ բավարար ապացույցներ են ձեռք բերվել, որ Արմեն Սարգսյանն է եղել Տիգրան Նաղդալյանի սպանության հիմնական պատվիրատուն:

Անցում ամառային ժամանակի

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ժամանակի հաշվարկման կարգի մասին» ՀՀ օրենքի, հանրապետության տարածքում 2003 թ. մարտի 30-ին, ժամը 2.00-ին ժամացույցի սլաքները կտարվեն մեկ ժամ առաջ՝ հայտարարելով «ամառային» ժամանակի սկիզբը:

Թոքաբորբային գրիպը տարածվում է

Չինաստանից եւ այնուհետեւ Հոնկոնգից տարածվելով Ծայրագույն Արեւելքի մի շարք երկրներ՝ Ֆիլիպիններ, Սինգապուր եւ Վիետնամ, գրիպի տեսքով ներկայացող եւ այնուհետեւ սուր թոքաբորբի վերածվող հիվանդությունն անցնող մի քանի օրերին հասավ նաեւ Կանադա եւ Գերմանիա: Գիտնականներին դեռեւս չի հաջողվել պարզել վարակի բաղադրությունը: Պայմանականորեն այն կոչում են SARS, որը կարելի է թարգմանել սուր եւ խիստ շնչառական սինդրոմ: Սկսվում է բարձր ջերմությամբ, հազով եւ շնչառական անբավարարությամբ: Հոնկոնգում հիվանդությունից արդեն մահացել է 9 մարդ: Ինչպես նախապես գրել ենք, Հոնկոնգում եւ Սինգապուրում մարդիկ փողոց են դուրս գալիս կամ տրանսպորտ նստում դիմակներով՝ խուսափելու համար վարակվելուց: Համենայն դեպս, առողջապահության միջազգային կազմակերպությունները պնդում են, որ վարակը տարածվում է ոչ թե խճողված վայրերում, փողոցում կամ տրանսպորտում, այլ հիվանդների հետ մոտիկից շփվողների, ինչպես օրինակ հիվանդանոցների աշխատակիցների շրջանում:

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ

Օրենքից ու իշխանությունից դուրս

Նրանք նույնիսկ չմասնակցեցին նախագահական ընտրություններին

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Աշնանը Խարբերդի այգիները բեռնվում են բերք ու բարիքով: Ինչ ասես չի աճում այստեղ՝ խաղող, թուզ, նուռ, խնձոր, նույնիսկ հոն ու խուրմա: Այգեգործական ընկերությունները հիմնվել են 1967 թվականին: Այսօր դրանց անդամների թիվն անցել է 6 հազարից: Սակայն ընտանիքների ընդամենը 10 տոկոսն է այգեգործությամբ զբաղվում, այսինքն՝ ծմռանը մնում է քաղաքում, ամռանը գալիս այստեղ: Խարբերդի այգեգործական տարածքները մնացածների համար մշտական բնակավայր են դարձել: Եվ ոչ միայն նրանց համար: Եթե մեկ-մեկ ուսումնասիրես այստեղ հայտնվածների ճակատագրերը, ապա վերջին 15 տարում մեր ապրած փոփոխությունների, մեծ ու փոքր աղետների պատկերը լիակատար կլինի: Շատերն այստեղ են հայտնվել ոչ իրենց կամքով: Սոցիալական հոգսերը, պարտքերի բեռը, օրինակ, արցախյան պատերազմի վետերան Սերոբ Ամիրխանյանին հարկադրել են վաճառել քաղաքի տունը եւ բնավորվել այստեղ: Հիմա էլ սառը բետոնի վրա են քայլում, փող չունի հատակը սարքելու համար:

Ասյա Հովսեփյանին 1996 թ. այստեղ բերեց երկրաշարժը, գյումրեցի է: Բողոքում է, որ տանիքի թիթեղները գողացել են, ու ոչ ոքի չեն կարող դիմել:

Տես ➧ էջ 3

ՍԵՌԱԿԱՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

Մարդկանց առեւտրի կանխարգելումը օրակարգային հարց է այսօր

Վերջերս գումարված ԱԺ եռօրյա նիստի օրակարգային կարեւոր հարցերից էր «մարդկանց, հատկապես կանանց եւ երեխաների առեւտրի կանխարգելման, արգելման եւ պատժի մասին» արձանագրության վավերացումը: Արդարադատության փոխնախարար Տիգրան Մուկուչյանը ներկայացնելով «Անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ» կոնվենցիան, որը 2000 թ. դեկտեմբերի 12-ին ստորագրվել է Պալերմոյում, նշեց, որ կոնվենցիայում եւ կից փաստաթղթերում ամրագրված դրույթները Հայաստանի համար կարեւորվում են այնքանով, քանզի մենք գտնվում ենք համաշխարհային հանրության հետ մեկ ընդհանուր ճանապարհի վրա՝ պայքար այդ հանցավորությունների դեմ եւ օրենսդրորեն այդ համաձայնագրերի ընդունումը նպաստակ ունի կանխարգելիչ միջոցառման դեր կատարելու:

ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը մարդկանց անօրինական տեղափոխումների եւ վաճառքի գծով Հայաստանին ընդգրկել է ամենաբիսկային երկրների խմբում: 2001 թ. միգրացիայի միջազգային կազմակերպությունն անցկացրել է ուսումնասիրություն ՀՀ-ից կանանց եւ երեխաների անօրինական փոխադրումների մասին ու արձանագրել է, որ «անկանոն միգրացիայի տեսանկյունից Հայաստանը ելքի, որոշ չափով եւ տարանցիկ երկիր է»: 1991 թ.-ից ի վեր Հայաստանից արտագաղթել է 800 հազարից 1 մլն մարդ ինչպես օրինական, այնպես էլ անօրինական ճանապարհով: Հայաստանից առկա է կանանց եւ երեխաների անօրինական փոխադրման երեւույթ, որի հիմնական պատճառները խիստ աղքատացումն ու պատշաճ վճարվող աշխատատեղերի բացակայությունն է: Արտերկրի փոխադրումների զոհ դարձած կանանց մի մասին ստիպել են զբաղվել մարմնավաճառությամբ, հարկադիր եւ չվարձատրվող աշխատանքով: Սեռական առեւտրում ներգրավված կանանց 65 տոկոսը մինչեւ 30 տարեկան են, ներառյալ 2 անչափահաս: Արտերկրի փոխադրումներից տուժած բոլոր կանայք միայնակ են եղել, 72 տոկոսը՝ ամուսնալուծված: Հայաստանից արտերկրի փոխադրումները հիմնականում միտված են դեպի Միացյալ Արաբական էմիրություններ եւ Թուրքիա: Առաջինի դեպքում սեռական առեւտուր, իսկ երկրորդի՝ ինչպես սեռական առեւտուր, այնպես էլ կանանց աշխատուժի շահագործումը: Սեր երկրից արտերկրի փոխադրումների ենթարկված կանանց 23 տոկոսն ունի բարձրագույն, իսկ 5 տոկոսը՝ միջնակարգ կրթություն: Կավատների իրականացրած հավաքագրումները կազմում են ուսումնասիրված դեպքերի 80 տոկոսը միայն:

Որբանոցներում եւ փողոցներում բնակվող 27 երեխաներ ներգրավվել են սեռական առեւտրում եւ անօրինական ձեւով հայտնվել Դուբայում: Կանանց եւ երեխաների անօրինական փոխադրումներն իրականացվել են որոշ ծառայությունների եւ պաշտոնյաների հանցավոր թողտվությամբ: ՀՀ գործող քր. օրենսգրքում արդեն կան համապատասխան պատիժներ նման դեպքեր իրականացնողների համար, եւ նոր օրենսգրքի փաթեթում էլ ամրագրված են հստակ պատիժներ, որոնք արդեն երկրորդ ընթերցում անցել են ԱԺ-ում եւ այս եռօրյայի ընթացքում հավանաբար կհաստատվեն:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Իրաքից հայերի ընտանիքներ հայրենիք են տեղափոխվում

Իրաքի հայկական համայնքը բավականին մեծ է: Տարբեր թվեր են նշվում այնտեղ բնակվող հայերի մասին՝ 10-15 հազար, եւ բնական է, որ դեպի Հայաստան այս օրերին բազմաթիվ ընտանիքներ կուղղվեն: Չնայած որ մեր երկրի արտաքին գործերի գերատեսչությունը քայլեր է ձեռնարկում իրաքահայերի մուտքը Հայաստան առավել դյուրին դարձնելու, ԱԳՆ մամլո խոսնակ Ջյունիկ Աղաջանյանը երեկ նշեց, որ Իրաքից Հայաստան նախապատերազմական օրերին հայեր դեռեւս չեն եկել: Նույն հարցի առնչությամբ տեղեկություն ստանալու համար դիմեցինք նաեւ ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն: Վարչության պետ Գագիկ Եգանյանից տեղեկացանք, որ իրենք եւս Իրաքի հայերից դիմումներ չեն ունեցել:

Մեր ունեցած տեղեկությունների համաձայն, սակայն, այս օրերին Իրաքից Հայաստան արդեն մի քանի տասնյակ ընտանիքներ են տեղափոխվել:

Իրաքում ՀՀ դեսպանությունն այս պահին ներկայացնում են երկու դիվանագետներ: Նրանք, ՀՀ արտգործնախարարության խոսնակ Ջյունիկ Աղաջանյանի հավաստմամբ, առայժմ չեն ստացել իրենց դիվանագիտական առաքելության երկիրը թողնելու հրահանգ:

«Նրանք կմեկնեն Իրաքից, եթե իրավիճակն այդ երկրում սրվի», ասաց Ջ. Աղաջանյանը:

Միաժամանակ տեղեկացանք, սակայն, որ դիվանագետների ընտանիքներն արդեն ժամանել են Հայաստան:

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

Ծեծված երեւանցին երկար ապաքինման կարիք ունի

Հուլիսին Լոս Անջելեսում տեղի ունեցած կռվոտուքի ժամանակ դաժանորեն ծեծված Վահան Կուտալյանը դեռ երկար ապաքինման կարիք ունի, հայտնում է Ամերիկայի հայկական եկեղեցու Արեւելյան թեմից ստացված հաղորդագրությունը:

Վահանը Նյու Յորքի Ռուզվելտ հիվանդանոցում գանգի վերականգնողական վիրահատությունից հետո պետք է շուտով դուրս գրվի, բայց դա չի նշանակում, թե ապաքինումն ավարտված է: Սուրբ Վարդան հայկական տաճարի ավագ քահանա հայր Մաշտոց Չեւյանը, որն այցելել է 35-ամյա երեւանցի երիտասարդին, ասել է, որ նա թեմի հայերի նյութական եւ բարոյական աջակցության ու եկեղեցու աղոթքների խիստ կարիքն ունի: Իսկ առաջին հերթին նա նշում է, որ Վահանը կարիք ունի իրավական օգնության, որ կարողանա երկարացնել Մ. Նահանգներում մնալու իր ժամկետը, քանի որ կաքվածահար ձախ թեւն ու ոտքը վերականգնելու համար նա մի քանի այլ վիրահատությունների պետք է ենթարկվի:

Հ. Ծ.

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

«Արմեն Սարգսյանը դատանդ է»

Հայտարարեց եղբայրը

Ընդդիմության երեկվա հանրահավաքն անցավ հիմնականում Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործով Արմեն Ջավենի Սարգսյանի ձերբակալության փաստի տրամադրությունների ներքո: Մատենադարանի հարթակից ելույթ ունեցող ընդդիմադիր գործիչներն այդ փաստը համարեցին բռնաճիրական կարգերի դրսեւորում:

Ձերբակալվածի եղբայր, «Հանրապետություն» կուսակցության անդամ Արամ Սարգսյանը վստահեցրեց, որ իրենք կանեն ամեն ինչ Արմեն Սարգսյանին ազատ արձակելու համար եւ որ «նա ոչ թե քրեական գործով ձերբակալված է, այլ՝ պատանդ իշխանությունների ձեռքում»: Դարձյալ «Հանրապետությունը» ներկայացնող Ալբերտ Բազեյանն էլ նշեց, թե Արմեն Սարգսյանը պատանդ է վերցվել «Հոկտեմբերի 27»-ի գործի պատճառով: Մասնավորապես, «Նաիրի Հունանյանին հանգստացնելու համար, որպեսզի նա տեսնի, որ հոկտեմբերի 27-ի բացահայտում պահանջողները լռեցվում են եւ որպեսզի ավելորդություններ թույլ չտա», վստահ է Ա. Բազեյանը:

Այնուամենայնիվ, փաստ է, որ սպանությունը կատարված է:

Ազգային ժողովում ՀԺԿ-ն ներկայացնող Էմմա Խուդաբաշյանն ընթերցեց Սիլվա Կապուտիկյանի ուղերձը ձերբակալվածի մորը՝ տիկին Գրետային: Բանաստեղծուհու գնահատմամբ եւս տեղի ունեցածը բռնաշիրության արտահայտություն է:

Իրենց նախընտրելի քաղաքական գործիչների ելույթները լսելուց հետո միտինգավորները շարժվեցին ՀՀ նախագահի նստավայր՝ միանալու այնտեղ անժամկետ նստացույց հայտարարած տիկին Գրետային:

Ստեփան Դեմիրճյանը այս անգամ հանրահավաքին չէր մասնակցում:

Լ. Գ.

ԱԺ ընտրությունների գնում են դաշինքով

Ամառվանից ԺԴԿ եւ ԱԱ կուսակցությունները սկսել են դաշինքի ձեւավորման գործընթացը: «Ժողովրդադեմոկրատական կուսակցության» եւ «Արժանապատիվ ապագա» կուսակցության դաշինքը, որը միավորում է ձախ եւ աջ ժողովրդավարներին, պատրաստ է կանգնելու Հայաստանում բարենորոգումների գործընթացին: «Արժանապատվություն, ժողովրդավարություն, հայրենիք», այսպես է կոչվում նոր դաշինքը, որով էլ կարեւորվում են մեր ժողովրդի համար այդ երեք արժեքները, եւ հենց այդ արժեքներով էլ դաշինքը գնում է ընտրության: Դաշինքի ցուցակը գլխավորում են Լյուդմիլա Հարությունյանը եւ Գագիկ Ասլանյանը:

Դաշինքն ԱԺ ընտրություններին համամասնական ընտրակարգով առաջադրել է 71 թեկնածուի, 11-ը՝ կին, որոնք 15,4 տոկոս են կազմում:

Իսկ այն հարցին, թե 5 տոկոսը կհաղթահարե՞ն, պրն Ասլանյանը պատասխանեց. «Խնդիրը 5 տոկոսը հաղթահարելը չէ, մենք ուզում ենք որոշակի դեր ունենալ խորհրդարանում՝ քաղաքական այդ դաշտում, որտեղ հիմնական քաղաքական անցուդարձն է տեղի ունենում, դեր ունենանք նաեւ գործադիր իշխանությունում: Այսինքն՝ այն ներուժը, որ մենք տեսնում ենք մեր դաշինքի անդամների մեջ՝ քարը-քարի վրա դնել հանրապետությունում, փորձում ենք այդ գործընթացին ակտիվ աջակցություն ու մասնակցություն ունենալ»:

Երկու կուսակցություններով ստեղծել են կոորդինացնող, համակարգող քաղաքական խորհուրդ, որի նախագահ է ընտրվել Արմեն Դարբինյանը՝ Հայ-սլավոնական համալսարանի ռեկտորը:

Մ. Մ.

ՌԵՊԼԻԿ

Գարշահոտ սեւ տոպրակները չարիք են դարձել գնորդների համար

Մեզնից յուրաքանչյուրն ամեն օր առեւտուր է անում: Թե շուկայում, թե խանութներում մեր գնումները վաճառողները տեղավորում են սեւ տոպրակների մեջ: Դրանց մասին հաճախ է ասվել, որ թունավոր են եւ հատկապես մթերքի համար հակացուցված: Սակայն մեզ շարունակում են պարտադրել այդ գարշահոտ տոպրակները: Վաճառողները հաճախորդների դժգոհությանը վրդովված պատասխանում են, թե սեւ տոպրակներն իրենք գնում են, եւ թող շնորհակալ լինեն, որ դրանց համար վերջիններս չեն վճարում: Կան համապատասխան մարմիններ, որոնք պարտավոր են արգելել այդ տոպրակների շրջանառությունը, սակայն հանդուրժում են ոչ միայն դրանց, այլեւ գարշահոտություն տարածող մթերային խանութների առկայությունը: Նման խանութների տերերը, բնականաբար, կասկածելի որակ է ենթադրում: Հաճախ նույնիսկ խանութի մոտով անցնել չի լինում, էլ ուր մնաց այնտեղից առեւտուր արվի: Սակայն բանից պարզվում է, այդ խանութներում գները մի քիչ էժան են, եւ տերերը փոխարենը մաքրության մասին չեն մտածում:

Ա. Ա.

Դժբախտ պատահա՞ր, թե՞ անփութություն

«Ալո» տաքսի ծառայության «Մերսեդես-500» մակնիշի ավտոմեքենան արդեն մեկ շաբաթից ավելի է չի կարողանում սպասարկել հաճախորդներին. վերանորոգման է կանգնած: Նախորդ կիրակի մեքենայի վրա ընկել է Սայաթ-Նովա փողոցի լուսավորության սյուներից մեկը: Տաքսի ծառայության տնօրեն Արմեն Շախյանն ասում է՝ բախտի բերմամբ ինքն ու կինը այդ պահին մեքենայի մեջ չեն եղել: 2-3 րոպե առաջ մեքենան կանգնեցնելով, «Անի» հյուրանոցում գտնվող իրենց գրասենյակը գնալիս են եղել, երբ սյունն ընկել է: Արմեն Շախյանի խոսքով, մոտ 1500 ԱՄՆ դոլար է հարկավոր մեքենան վերանորոգելու համար, սրան ավելանում է նաեւ այն վնասը, որ կրում է ծառայությունը՝ տաքսին մոտ մեկ ամիս չշահագործելու պատճառով: Արմեն Շախյանն ասում է, որ արդարադատության նախարարություն է դիմել, գործով զբաղվում է ՆԳ Կենտրոնի հետաքննչական բաժինը: Ո՞վ է, սակայն, պատասխանատու կատարվածի համար տուժողը չգիտի, այնուամենայնիվ պատրաստ է պայքարել, հարկ եղած դեպքում նույնիսկ դատական մարմինների դիմելով:

Ինչպես երջանիկ պատահականությամբ է հնարավոր եղել խուսափել ավելի տխուր հետեւանքներից: Մայրաքաղաքի կենտրոնական փողոցներից մեկն այդ պահին ծանրաբեռնված չի եղել նաեւ այն պատճառով, որ կիրակի էր:

Իսկ եթե սյունն ընկներ մեկ ուրիշ օ՞ր, ասենք երկուշաբթի կամ աշխատանքային այլ օր, երբ փողոցը գրեթե խցանված է լինում: Կարելի է պատկերացնել, թե այդ ժամանակ փողոցի լայնքով ընկնող հսկայական սյունը ինչ կարող էր անել:

Ընկած սյունը կանգնեցրել են նույն օրը, մի քանի ժամվա ընթացքում: Արմեն Շախյանն է վկա եղել կատարվող աշխատանքներին եւ ասում է. «Մի հին սյուն դրեցին մեջը եւ եռակցեցին, ինչքանո՞վ է ապահով՝ չգիտեմ»:

Ինչպես հիմնավո՞ր է կատարված աշխատանքը, կասկածելի է, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ վերջին մեկ ամսում սա երկրորդ այսպիսի սյունն է, որ ընկել է: Նշենք նաեւ, որ բավականին դժվարացանք ճշտելիս, թե քաղաքապետարանի կոնկրետ ո՞ր օղակին են պատկանում լուսավորության սյուները՝ ընդհատ ստանալով նույն խուսափողական պատասխանը: Իհարկե, այդպես էլ պետք է լիներ. խոսքը պատասխանատվության մասին է: Մնում է միայն կարծել, թե արտաքին լուսավորության սյուներն իսկապես ոչ մի գերատեսչության չեն պատկանում, ու նրանց հետ յուրաքանչյուրս կարող ենք վարվել ինչպես ցանկանում ենք, օրինակ՝ տուն տանել, սեփական բակում տեղադրել կամ վաճառել...

Մ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ **ՏԵՂԱԿԱՆ**

«Նախատեսված ժամկետում գործընթացը կավարտվի»

Հավաստիացնում է Ջրային տնտեսության կոմիտեի պետի տեղակալը

Ջրային տնտեսության կոմիտեի պետի տեղակալ Կարեն Քոչարյանի մամուլի ասուլիսի նպատակը Հայաստանում խմելու եւ ոռոգման ջրի մատակարարման, պարտքերի ներման եւ ջրաչափերի տեղադրման գործընթացի ներկա վիճակի մասին տեղեկություններ հաղորդելն էր: Սակայն մինչ այդ նա ներկայացրեց համապատասխան օրենքի մանրամասները, որոնց հարկ չենք համարում անդրադառնալ, քանի որ բազմիցս այդ մասին մեր թերթում գրվել է: Ինչ վերաբերում է օրենքի նպատակներին, ապա դրանք հետեւյալն են. ազատել ջրօգտագործողին եւ ջրամատակարարին պարտքերից, այս երկուսի միջեւ ստեղծել հստակ իրավապայմանագրային դաշտ, ընտելացնել նրանց պայմանագրային պարտավորությունների կատարմանը, ստեղծել ջրի հաշվառման համակարգ: Օրենքը կյանքի կոչելու նպատակով ստեղծվել է միջգերատեսչական հանձնաժողով:

Խմելու ջրի համակարգում պայմանագիր է կնքել բաժանորդների շուրջ 30 տոկոսը: Գործընթացն առավել ակտիվ է Երեւանում, որտեղ պայմանագիր է կնքել 105 հազար բաժանորդ: Օրական կնքվում է 4500 պայմանագիր, եթե այդ թիվը հասցվի 5500-ի, ապա, Կարեն Քոչարյանի հավաստմամբ, մինչեւ ապրիլի 9-ը գործընթացը հնարավոր կլինի ավարտել: Երեւանից դուրս «Հայջրմուղկոյուղու» համակարգում պատկերը հետեւյալն է՝ 271 հազար բաժանորդից պայմանագիր է կնքել 54 հազարը: Բոլոր դիմողներին սպասարկելու նպատակով հանրապետության մի շարք քաղաքներում (Գյումրի, Վանաձոր, Հրազդան, Աբովյան) ստեղծվել են նոր տեղամասեր: Ջրային տնտեսության կոմիտեի պետի տեղակալը դժվարացավ պատասխանել՝ օրենքի կիրարկման ժամկետը կերկարացվի՞, բայց հավաստիացրեց, որ ամեն ինչ արվում է գործընթացը նախատեսված ժամկետում ավարտելու համար:

Նա կարեւորեց ջրաչափերի տեղադրումը, ասելով, որ այն վայրերում, որտեղ դա տեղի է ունեցել, նվազել են ինչպես մատակարարվող ջրի քանակը, այնպես էլ դրա դիմաց ստացվող հասույթը: Գաղտնիք չէ, որ այսօր Երեւանն անհրաժեշտ ջրաքանակից ստանում է առնվազն 4 անգամ ավելի ջուր:

Մեր հարցին, թե ի՞նչ լուծում կստանա ջրագողության հարցը, ինչը տեղի է ունենում աղբյուրից մինչեւ բնակավայր ընկած տարածքում, Կարեն Քոչարյանը պատասխանեց, որ ջրաչափ է տեղադրված աղբյուրի մոտ, համայնքի մուտքի մոտ եւ կոնկրետ ջրօգտագործողի մոտ: Դա նշանակում է, որ ջրագողության փաստը կարձանագրվի, իսկ դրա համար խիստ տույժեր են նախատեսված «Ջրային օրենսգրքով» եւ «Վարչական իրավախախտումների մասին օրենսգրքով»:

Ոռոգման ջրի հաշվառման եւ պարտքերի ներման գործընթացում առաջընթացը չնչին է: Այստեղ ամբողջությամբ ներվում են մինչեւ 2000 թ. եղած պարտքերը, 2000-2001 թթ. պարտքերի 45 տոկոսը եւ 2002 թ.-ի պարտքի 25 տոկոսը: Սակայն պայմանագիր կնքելու համար դիմել է ջուր սպառողների 2 տոկոսը: Դա կոմիտեի պետի տեղակալը բացատրեց «Ոռոգում» ՓԲԸ կողմից ջրօգտագործողների հետ պայմանագրերի կնքման ձգձգմամբ: Մեխանիզմն այստեղ հետեւյալն է՝ Ջրտնտկոմը մեկ պայմանագիր է կնքում «Ոռոգում» ՓԲԸ մասնաճյուղի հետ, վերջինս էլ ներկայացնում է իր հետ պայմանագրեր կնքածների ցանկը:

Եվ վերջապես հավաքված, հավաքվելիք եւ ներված գումարների մասին: Ընդհանուր ջրամատակարարման համակարգին ունեցած պարտքերը կազմում են 38 մլրդ դրամ, որից 31,6 մլրդ դրամը դուրս է գրվում: 6,4 մլրդ դրամը պետք է հավաքվի: 3,4 մլրդ դրամն էլ պետք է ձեւակերպվի որպես կանխավճար: Այսինքն՝ դրանք պարտաճանաչ բաժանորդների վճարած գումարներն են: Ներկայումս հավաքվել է մոտ 400 մլն դրամ եւ եւս 184 մլն դրամ նշվել է որպես կանխավճար:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Լավ չի պատրաստվում ոչ միայն ԿԸՀ-ն, այլեւ ՍԴ դիմող կողմը

Սկիզբը էջ 1

Դիմող կողմը, այնուամենայնիվ, խոսելով իրենց ներկայացրած դիմումի առաջին խնդրից, ավելացրեց, որ ԿԸՀ-ն խախտել է նաեւ իրավական ակտերի մասին օրենքը: Եվ իրենք պատրաստվում են ՍԴ ներկայացրած իրենց դիմումին ավելացնել նաեւ սա: Այնուհետեւ հարցեր սկսեց տալ դիմող կողմը: Արտաշես Գեղամյանի ներկայացուցիչ, ԿԸՀ նախկին անդամ Ռուբեն Հովհաննիսյանին հետաքրքրում էր, թե ինչու փետրվարի 20-ին նախնական արդյունքներն ամփոփելիս ԿԸՀ-ն չի նշել անճշտությունների չափը: Այս հարցին պատասխանեց ԿԸՀ անդամ պրն Սիմոնյանը: Ըստ վերջինիս, նշվող օրերին կային տարբեր դժվարություններ՝ կապված տարածքային ընտրական հանձնաժողովներից տվյալների ստացման հետ այն առումով, որ այս հանձնաժողովների զգալի մասն իր ամփոփիչ արձանագրություններում նույնպես չի նշել անճշտությունների չափը:

ՍԴ անդամ Ֆելիքս Թոխյանը նկատեց, որ իրենց տրամադրված տվյալներով 56 ԸԸՀ-ների նախնական ամփոփիչ բոլոր արձանագրություններում լրացված է անճշտությունների չափը:

Այն հարցին, թե երբ է ԿԸՀ-ն պատվիրել երկրորդ փուլի քվեաթերթիկները, ԿԸՀ իրավաբան Հովհաննիսյանը պատասխանեց, որ դա արվել է օրենսդրության շրջանակներում, ոչ շուտ, քան 9 օր եւ ոչ ուշ, քան երեք օր ընտրությունների օրվանից առաջ: Ապա պատասխանող կողմի հոդված առ հոդված հարցերին դիմող կողմը պատասխանում էր ընդհանրական ձեւով: Նմանօրինակ մի քանի հարցուպատասխանի կրկնությունից հետո ՍԴ նախագահը նկատեց, որ ըստ էության, թե ինչ փաստարկներ կան, հարցը վերաբերում է դիմումում նշված բոլոր հոդվածներին, որին ի պատասխան Արտաշես Գեղամյանին ներկայացնող կողմը պետք է փորձի առարկայացնել իր հիմնավորումները:

Դրանից հետո դիմող կողմն իր պատասխաններում նշեց, որ ունի ապացույցներ, թե դիտորդի եւ լրագրողի աշխատանքներ են խոչընդոտվել, ընտրությունների հաջորդ օրը ընտրական հանձնաժողովները մինչեւ ժ. 14:00 փակ են եղել, ցուցակներում մեկ անձի անունը եղել է 2 անգամ, նշված չի եղել հասցեն: Խոսվեց նաեւ որպես փաստացի հիմք ունեցող այնպիսի հանգամանքների մասին, որ, օրինակ, ընտրացուցակները 40 օր առաջ փակցված չեն եղել Արագածոտնի մի քանի գյուղերում, ընտրատեղամասեր են ընտրվել առողջապահական հիմնարկները, եթերաժամանակի բաշխման խախտումներ են եղել, թերթերում հրապարակված ընտրակաշառքների մասին նյութերը չեն հերքվել:

ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը եւս մեկ անգամ դիմող կողմին հիշեցրեց, որ պետք է հենվել այն փաստերի վրա, որոնք հիմք են հանդիսացել ՍԴ դիմում ներկայացնելու համար:

Հարցուպատասխանի մի որոշ պահի, որքան էլ տարօրինակ է, դիմող կողմն առաջարկեց, որ պատասխանողի հետ իրենք քննարկեն հարցերը, եւ եթե պատասխանները ԿԸՀ ներկայացուցիչին չբավարարեն, այնուհետեւ կլինեն նոր հարցադրումներ: Այս խոսքերը դահլիճում եւ ՍԴ անդամների մեջ ժպիտ առաջացրին: Գագիկ Հարությունյանը նշեց, որ նման զրույց կարող է տեղի ունենալ, բայց դատարանը նույնպես պետք է լսի կողմերին՝ իր եզրակացությունը կազմելու համար:

Հարցերի շարունակվող նույն տրամաբանության եւ ստացվող պատասխանների անորոշության պատճառով Գագիկ Հարությունյանն առաջարկեց, որ դիմող կողմը պատասխանի հիմնականում բոլոր հոդվածների կապակցությամբ այն հարցին, թե դրանցից որո՞նց խախտումներն են էական, եւ որո՞նք կողմը կարող է փաստարկել: ՍԴ նախագահին ուշադրություն հրավիրեց ԿԸՀ կողմից ընտրական հանձնաժողովների մասին դիմում-բողոքները քննարկելու, դրանք վերացնելու կամ ճշմարիտ համարելու հարցին, ընդգծելով, որ այս խնդրին դատարանը կանդրադառնա:

Հարցուպատասխանը շարունակվեց այնքան, մինչեւ դիմող կողմը ցանկություն հայտնեց ստանալ տեղամասային տեղական հանձնաժողովների ամփոփիչ արձանագրությունները: Այս կապակցությամբ ՍԴ նախագահը բացատրեց, որ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքների հետ կապված բողոքները դիմող կողմը պետք է ներկայացներ ընտրատարածքային հանձնաժողովներ, եւ ՍԴ-ն կարող է վերականգնել ընտրատարածքների հանձնաժողովների կողմից ոտնահարված իրավունքները: Ինչ վերաբերում է տեղամասայիններին, ապա դրանց տվյալները եւ սեփական տվյալները դիմող կողմը պետք է համեմատեր մինչ այդ: Չնայած դրան, ՍԴ-ն որոշեց բավարարել դիմող կողմի խնդրանքը նշված համեմատությունը կատարելու համար: Նիստը հետաձգվեց մինչեւ այսօր:

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ

Օրենքից ու իշխանությունից դուրս

Նրանք նույնիսկ չմասնակցեցին նախագահական ընտրություններին

Սկիզբը էջ 1

Սամվել Սարգսյանը դարձյալ վաճառել է քաղաքի բնակարանը եւ 4 երեխայով ապաստանել այստեղ՝ բարեկամի տանը: Իրենց ասելով, այստեղ բնակվողների 70 տոկոսը ոչ անձնագիր, ոչ գրանցում ունի: Նույնիսկ եթե գնել են տնակ կամ մի փոքրիկ առանձնատուն, դրանց մեծ մասը սեփականաշնորհված չէ:

Սամվել Սարգսյանը ոչ միայն ինքն անձնագիր ու գրանցում չունի, տղան էլ, որ այս տարի արդեն չափահաս է դառնում, բանակային տարիքի է: Նրանց նման հարյուրավորները դուրս են ամեն տեսակ հաշվառումից: Նույնիսկ քարոզարշավի ու ընտրությունների ժամանակ այս մարդկանց ոչ մի թեկնածու չհիշեց: Սակայն «թյուրիմացաբար» հայտնվել էին մարդահամարի ցուցակներում, եւ հանդիպելու են ամեն անկյունադարձում: Նույնիսկ խարբերդցիներից շատերը սովորույթ են դարձրել կենցաղային աղբը թափել հենց բնակատեղու մուտքի մոտ, կամրջի գլխին: Աշխարհից ու իշխանություններից մոռացված այս անկյունը դպրոց էլ չունի: Ամեն օր 2-3 կմ քայլելով երեխաները հասնում են Խարբերդի դպրոցը: Նրանց գործազուրկ ծնողները բնակատեղում սպասարկող միակ ավտոբուսին ու երթուղայինին ամեն օր փող տալու հնարավորություն չունեն: Կարիքավոր ծնողների երեխաները դպրոց ընդհանրապես չեն գնում, եւ գողությունները ծաղկում են հենց անչափահասների շրջանում:

Բնակիչների մի զգալի մասը նաեւ ծերացած, միայնակ թոշակառուներ են, որոնք, իրենց պատմելով, խորթացել են զավակներից, կամ նրանք հայտնվել են դրսի աշխարհում: Իրենց խղճուկ թոշակը ստանալու համար ստիպված են հաճախ մի քանի անգամ քաղաք գալ ու գնալ, ոչ փոստ ու կապի հանգույց, ոչ հեռախոս կա: Միակ բուժկետը (սեփական տան մեջ) տեղադրված է բնակատեղու անհարմար, բնակիչներին անմատչելի մի անկյունում:

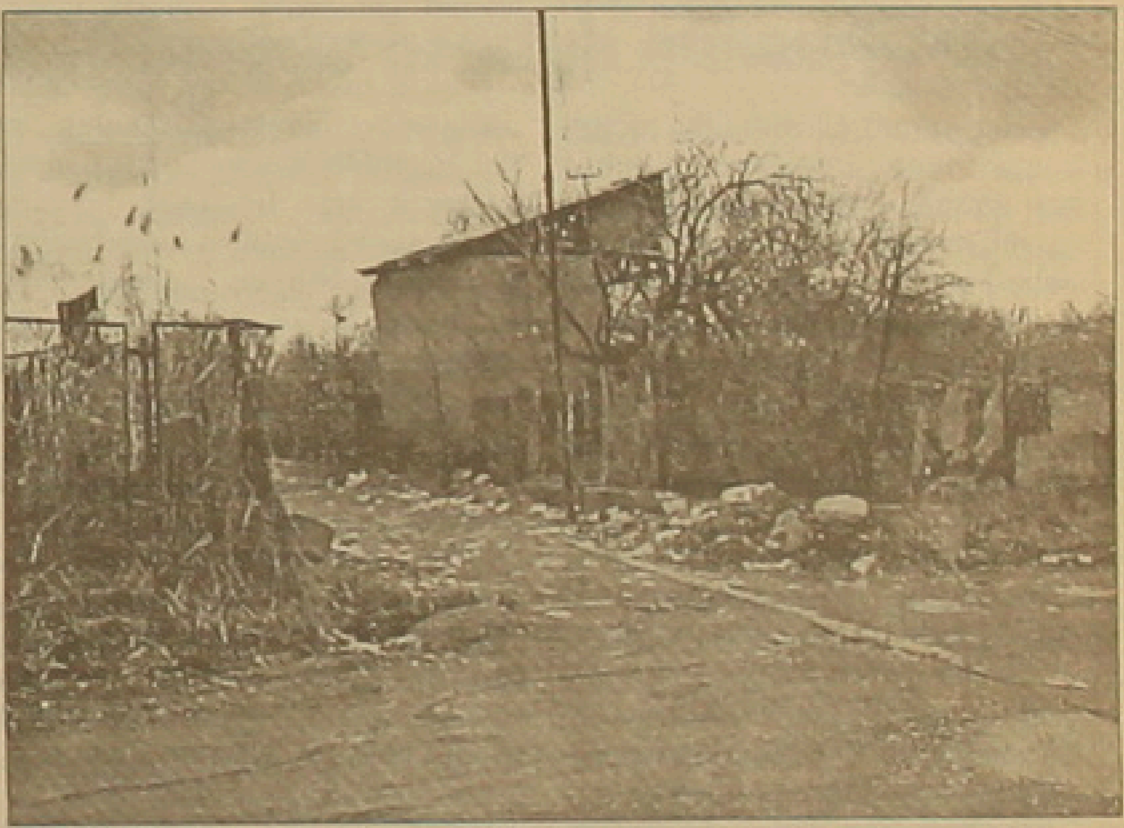

պարզվեց, որ այստեղ 15 հազար մարդ է բնակվում: Իսկ այգեգործական կոոպերատիվների ներկայացրած տվյալներով, նրանցից 2800-ը պիտի մասնակցեր ընտրություններին: Բայց, իհարկե, չմասնակցեցին: Մեծ մասն օդում կախված է, իսկ նրանք, ովքեր գրանցում ու անձնագիր ունեն, հարեւան Խարբերդ գյուղի ոչ մի ընտրացուցակում չգտան իրենց անունը:

Այգեգործական ընկերությունների տարածքում որեւէ ընտրատեղամաս, բնականաբար, չէր էլ բացվել: Խնդիրների խնդիրը, թերեւս, այն է, որ բնակատեղին բնակավայրի կարգավիճակ չունի: Եվ, իհարկե, վարչական որեւէ կառույց, սոցիալական որեւէ ենթակառուցվածք չի գործում այստեղ: Տարածքը թմրամոլների համար սիրված ապաստան է դարձել: Ասում են, այստեղ նույնիսկ մարդասպանություններ են եղել: Գողությունների թիվ ու հաշիվ չկա: Բերքահավաքի շրջանում այգիների թալանը սովորական երեւույթ է: Հենց վերջերս, մեկի վրա դուռը փակել, հավերը տարել էին: Ոստիկանական որեւէ հենակետ չկա, վեճ ու կռիվ թե սպանություն լինի, չես կարող մեկին դիմել: Իսկ գիշերներն այստեղ մութ են ու անլույս: Բնակիչների մեծ մասը խմելու ջուրը սայլերով է բերում: Ձմռանը ջրի խողովակը ճաքեց, եւ հիմա ջուրը առու կազմած հոսում է գյուղի փողոցներում: Իսկ ոռոգման ջրի վիճակն ուղղակի աղետալի է: Բնակիչների վկայությամբ, Արտաշատի ջրանցքի մեջ են լցվում շրջակա գործարաններից մեկի կեղտաջրերը, եւ ջուրը բնակավայր է հասնում կանաչած եւ կիսանեխած:

Խարբերդ գյուղն ու այգեգործական հողամասերը միացնող կամուրջը կիսաքանդ է, եւ բոլորը համոզված են, որ մի օր փորձանք է բերելու իրենց գլխին: Բնակավայրի հենց սկզբում, կամրջի մոտ այցելուին դիմավորում են աղբի գունագեղ բլուրները: Հետո դրանք 20-30 քայլը մեկ

Իհարկե, Խարբերդի այգեգործական կոոպերատիվների տարածքը տարերայնորեն է մշտական բնակատեղի դարձել: Այս իրողությունը ընդամենը, վերջին տասնամյակում մեր ապրած դժվար կյանքի տեսանելի անդրադարձներից է: Այդ մարդիկ մեղավոր չեն, որ հայտնվել են այս իրավիճակում՝ օրենքի ու իշխանությունների տեսադաշտից դուրս: Նրանց ուզածն ընդամենը բնակատեղում բնակավայրի կարգավիճակ շնորհելն է: Այն գտնվում է Շենգավիթ համայնքի վարչական տարածքում, եւ խելամիտ կլիներ միավորել համայնքի հետ: Դա հնարավորություն կտա հաջորդաբար ձեռնարկել կուտակված հիմնախնդիրների լուծումը: Ոչ հեռավոր ապագայում խորհրդարանական ընտրություններն են: Բնակիչներն առայժմ որեւէ հույս չունեն նաեւ դրանց մասնակցելու: Մինչ այժմ դիմել են իշխանության վերին ու ստորին բազում ատյաններ, բայց կասկածում են, որ գործադիր կառույցները նույնիսկ տեղյակ են իրենց մասին: 6-7 ամիս առաջ նրանց խնդիրներով սկսեց հետաքրքրվել նաեւ IFES՝ ընտրական համակարգերի միջազգային կազմակերպությունը, որը Հայաստանում ժողովրդավարության ամրապնդման ծրագիր է իրականացնում: Առայժմ այն բնակիչների եւ սոցիալական տարբեր ենթակառուցվածքների պատասխանատուների միջեւ փորձում է համագործակցության եզրեր ստեղծել: Հիմնախնդրի գործնական լուծումներն իշխանություններին է վերապահված: Բնակիչները հավատը չեն կորցնում:

Իշխանության հատվածականությունը կհակակշռի՞ ընդդիմության դաշինքին

Խորհրդարան տանող ճանապարհին

Խորհրդարանական ընտրությունների շեմին հայրենի ընդդիմությունն ակնհայտորեն գերազանցեց ինքն իրեն: Ընդդիմության ակտիվը կայացրեց չափազանց ծանր եւ պատասխանատու որոշում՝ խորհրդարանական ընտրություններին գնալ միասնական թիմով եւ ԿԸՀ-ին ներկայացնել համամասնական այնպիսի ցուցակ, որում տեղ են գտել գրեթե բոլոր 19 կուսակցությունների ղեկավարները: Այս հարցն ամենավերջին պահին անգամ համարվում էր անլուծելի՝ հաշվի առնելով ընդդիմադիր առանձին շրջանակների չափազանց հավակնությունները: Այս տեսանկյունից միասնական ցուցակով պայքարի մեջ մտնելն անակնկալ էր եւ ողջ քաղաքական դաշտի, եւ ընտրողների համար:

Ըստ էության, ձեւավորվեց ընդդիմադիր նախընտրական դաշինք: Իսկ վերջինս, ինչպես հայտնի է, առաջին հերթին նշանակում է քաղաքական ուժերի խոշորացում եւ բյուրեղացում, ինչը ողջ քաղաքական հատվածին իրավիճակային նոր լուծումներ գտնելու հարցադրումներ է առաջադրում: Այս առումով ընդդիմության դիրքորոշումը կարող է քաղաքական հեղհեղուկ, անկայուն դաշտում պարզեցում մտցնել, ինչի հնարավորությունը ստացան դաշինք մտած կուսակցությունները: Դրա համար անհրաժեշտ է մի քանի կարեւորագույն խնդիրներ եւս լուծել, որոնք կապված են դաշինքը հետագայում պահպանելու հետ:

Ընդդիմադիր ուժերին անհրաժեշտ է հանրությանը ներկայանալ հստակ, գաղափարապես միանշանակ նախընտրական ծրագրով: Սակայն մեր իրականության համար այս հարցն առաջնահերթ լինել չի կարող, քանի որ քաղաքական դաշինքներ կազմելիս ուժերը ոչ թե համախմբվում են ծրագրերի կամ գաղափարների, այլ հավակնությունների կամ, ավելի շուտ, անձերի շուրջը: Վերջինիս օրինակը մենք տեսել ենք դեռ 1998 թ., երբ Կարեն Դեմիրճյանի եւ Վազգեն Սարգսյանի շուրջը ձեւավորվեց երկու տարբեր մոտեցումներ կրող կուսակցություններից կազմված «Միասնություն» դաշինքը: Հիմա նույնը կրկնվում է Ստեփան Դեմիրճյանի եւ Արամ Սարգսյանի շուրջը. պետք է նշել, որ ներկայիս գործընթացները շատ ավելի անհաջող են կատարվում, այն շատ պարզ պատճառով, որ հիմա միավորվում են ոչ թե երկու, այլ 19 կուսակցություններ: Ակնհայտ է, որ նման խոշոր միավորումը չի կարող հետագայում մի քանի սկզբունքային հարցերի վերաբերյալ միասնական մոտեցում արտահայտել: Այս պահին գոնե կա մի այդպիսի հարց, որի շուրջ նույն շրջանակներում հակասություններ կային դեռ անցյալ տարի:

Խոսքը վերաբերում է սահմանադրական բարեփոխումներին, որի շուրջ տարբեր էին ՀԺԿ-ի եւ մյուս քիչ թե շատ ակտիվ ուժերի դիրքորոշումները: Սակայն այս հարցն առանձին դիտարկման խնդիր է, ինչին կանդրադառնանք ավելի ուշ:

Ինչեւէ, դատելով այս ընդհանուր մթնոլորտից, կարելի է ենթադրել, որ 19-ի դաշինքը միայն մեկ հիմնական խնդիր է դրել իր առջեւ՝ ընկնել խորհրդարան: Դրանից հետո հնարավոր է, որ կրկնվի նույն սցենարը, ինչ որ եղավ 2000 թ.-ից հետո, երբ խորհրդարան մտած երկու դաշինքներ՝ «Իրավունք եւ միաբանությունը» եւ «Միասնությունն» ուղղակի պառակտվեցին, եւ նրանցում ընդգրկված ուժերն առանձին-առանձին հետագայում հանդես էին գալիս դաշինքների անուններից: Վերջնական արդյունքում մենք ստացանք քաղաքականապես անդեմ, տրոհված, մանրացված ուժերից բաղկացած խորհրդարան՝ իր բոլոր բացասական հետեւանքներով:

Կլինի՞ այսպես, թե՞ ոչ, այս պահին դժվար է ասել, քանի որ ընդդիմությունն ունի որոշակիացված նպատակներ, որոնք կարող են լինել այդ ուժերին համախմբող պոտենցիալներ, առաջին հերթին խոսքը վերաբերում է գործող իշխանություններին հեռացնելու նրանց մղվածությանը:

Հակառակ նրանց, գործերը կարծես թե այնքան էլ լավ չդասավորվեցին մյուս՝ իշխանական թեւում: Գործող նախագահին սատարող ուժերը չկարողացան նույնպիսի միասնականություն դրսեւորել խորհրդարանական ընտրություններում՝ նախընտրելով պայքարի մեջ մտնել առանձին-առանձին: Դա առաջին հերթին պայմանավորված էր նրանով, որ խորհրդարանական 3 կուսակցություններ որոշեցին ընտրություններում ապավինել սեփական ուժերին: Խոսքը վերաբերում է հանրապետականներին, Դաշնակցությանը եւ «Օրինաց երկրին»: Մյուս շրջանակները վերջիններս անտեսեցին, սակայն որքան էլ հետաքրքրական լինի, սրանք եւս որոշեցին ընտրությունների առանձին-առանձին գնալ:

Բոլոր դեպքերում ակնհայտ է, որ հանրապետության նախագահի համար իր թիմը խորհրդարանում ձեւավորելու տեսանկյունից առանձնանում են հստակորեն երկու կուսակցություններ. Հանրապետականը եւ Դաշնակցությունը: Սերժ Սարգսյանի անունը ՀՀԿ ցուցակում եւ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արտաշես Թումանյանի անունը ՀՅԴ ցուցակում դրա ակնհայտ արտահայտություններն են, այնպես որ կարելի է եզրակացնել, որ վերջիններս ԱԺ մեծամասնություն կազմելուց հետո էական փոփոխություններ կադրային քաղաքականության մեջ դժվար թե լինեն:

Սակայն արդյոք այս ամենը կարո՞ղ է հակակշռել ընդդիմության միասնականությանը: Դժվար է ասել: Փաստորեն ընտրություններին առանձին-առանձին գնալով՝ իշխանական թեւի ուժերը գիտակցաբար գնում են պայքարի նաեւ միմյանց դեմ՝ ընդդիմությանը համահավասար: Իսկ դա միմյանցից «ձայներ գողանալու» լավագույն ձեւն է եւ լավագույն զենքը ընդդիմության համար: Այսինքն՝ եթե իշխանական թեւը շարունակում է պայքարն ընդդիմության դեմ, ապա նրանում ընդգրկված ուժերն առնվազն պետք է չխանգարեն միմյանց: Իսկ դրա համար նրանց անհրաժեշտ է նախօրոք հստակեցնել, թե ԱԺ տեղերի ո՞ր մասին են հավակնում եւ դրանց ո՞ր հատվածն է մեկինը կամ մյուսինը: Ըստ դրա, նրանք կարող են նախընտրական արշավն այնպես կազմակերպել, որ ընտրատարածքներում չխանգարեն միմյանց: Հակառակ դեպքում հանրապետության նախագահը կարող է «փաստի» առաջ հայտնվել:

ԳՈՌ ՄԵՐԱՀԱՄՅԱՆ

Պետք չէ թշնամանք սերմանել

Ավարտվեցին ՀՀ նախագահի ընտրությունները: Որպես քաղաքացի եւ ընտրող ցանկանում եմ իմ կարծիքը հայտնել ընտրությունների վերաբերյալ: Ինչ խոսք, այս ընտրություններն ավելի լավ էին կազմակերպված, քան նախորդը: Անսպասելի էր, որ ՀՀ նախագահ ընտրվելու համար առաջադրվել էր 15 թեկնածություն: Դրական եմ համարում, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններից հետո ընտրողների ցուցակներում կատարվել էին ճշգրտումներ, որի հետեւանքով այս անգամ ավելի քիչ ընտրողներ դիմեցին դատարան՝ իրենց քաղաքացիական իրավունքները վերականգնելու համար: Անժխտելի է նաեւ, որ մեծ էր ընտրողների ակտիվությունը:

Մինչ ընտրությունները կարծիքներ եղան, որ ընտրությունները կավարտվեն մեկ փուլով: Բայց արդյունքները ցույց տվեցին, որ թեկնածուներից ոչ մեկը պահանջվող քանակությամբ քվե չի հավաքել: Ի դեպ, 1-ին փուլում Ս. Դեմիրճյանի ստացած ձայների քանակությունն ինձ համար անսպասելի էր, քանի որ չունենալով քաղաքական աշխատանքի փորձ, ավելի շատ ձայն էր հավաքել, քան Ա. Գեղամյանը, որն ուներ աշխատանքի փորձ, կարողություն ու համապատասխան գիտելիքներ: Մնացած թեկնածուների ստացած ձայները քիչ էին, եւ դա բնական եմ համարում:

Ընդհանրապես տարբեր կուսակցությունների առաջադրած բոլոր թեկնածուները, նաեւ ընդդիմադիրները համոզված էին եւ հայտարարում էին, որ իրենք հաղթելու են:

Բայց երբ պարզվեց, որ ոչ միայն չեն հաղթել, այլեւ սպասված քվեն չեն ստացել, սկսեցին դժգոհությունների, բողոքների ալիք բարձրացնել, թե ընտրություններն անարդար են, կասկածեցին, նույնիսկ համոզված էին, որ թույլ են տրվել զանգվածային կեղծիքներ՝ նպատակ ունենալով ավելորդ անգամ բորբոքել բնակչությանը: Ընդդիմադիր Ս. Դեմիրճյանն էլ սկսեց ոչնչով չհիմնավորված հանրահավաքներ կազմակերպել, որտեղ ելույթ ունեցողներն ազատություն տալով իրենց մտքերին, ոչ միայն անվայել խոսքեր ու արտահայտություններ էին անում գործող իշխանությունների ներկայացուցիչների հասցեին, այլեւ անձնական վիրավորանքներով փորձում էին իրենց չարությունն ու թույնը թափել, մոռանալով, որ նման ելույթներով դրսեւորում էին իրենք իրենց ինչպիսի մարդ ու անձնավորություն լինելը:

2-րդ փուլին նախորդող մրցակիցների բանավեճը դրական երեւույթ եմ համարում, որովհետեւ մարդիկ ավելի ճիշտ կկողմնորոշվեին՝ ո՞ւմ օգտին կատարեն քվեարկություն:

Ավելորդ եմ համարում նաեւ 2-րդ փուլից հետո առ այսօր շարունակվող հանրահավաքները, որոնց միակ նպատակը ժողովրդի մեջ ատելություն սերմանելն էր: Դա ներկա իրավիճակում պայքարի ընդունելի ձեւ չէ: Հարցերը կարելի է լուծել միայն իրավական ճանապարհով: Բոլորովին բացառված չէ, որ քաղաքական փորձ ձեռք բերելուց հետո, հաջորդ նախագահական ընտրություններին հանրապետության նախագահ ընտրվի Ս. Դեմիրճյանը:

Կարծում եմ, որ այսօր մեզ բոլորիս խիստ անհրաժեշտ է պահպանել մեր հանրապետության, մեր սեփական երկրի վարկանիշը, մեր երկրի կայունությունը, որպեսզի հնարավորություն ունենանք լուծելու, շատ կարեւոր ու մեր առաջ ծառացած շատ ծանր խնդիրները՝ տնտեսության զարգացում, բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավում եւ այլն: Հենց դրա համար պետք չէ ժողովրդին օտարել միմյանցից, պետք չէ նրանց միմյանց հետ թշնամացնել: Մեզնից յուրաքանչյուրի խնդիրը պետք է լինի իր միջից հանել չարությունը, թշնամանքը, ատելությունը, ինչ-որ տեղ էլ եղած դժգոհությունը, պետք է լավ տրամադրվենք միմյանց նկատմամբ, հարգենք միմյանց, բռունցքվենք եւ պահպանենք ժողովրդի միասնությունը:

Սա է ժամանակի պահանջը՝ յուրաքանչյուրիցս:

Չմոռանանք, որ արդեն ձեռնամուխ ենք լինում շատ կարեւոր ու պատասխանատու մի փուլի՝ խորհրդարանական ընտրություններին: Դրանք պետք է ավելի կազմակերպված եւ լավ անցկացնել: Ահա թե ինչու ուզում եմ դարձյալ իմ կարծիքը հայտնել, որ բոլորս, ամեն մեկն իր տեղում պետք է շահագրգռված լինի, որ Ազգային ժողովի պատգամավոր ընտրվեն ոչ թե պատահական մարդիկ, այլ միայն ու միայն արժանավորները, որոնք իրոք կմտածեն, կցավեն ժողովրդի համար, որ յուրաքանչյուր պատգամավոր լավ կենսագրություն ունենա, մաքուր, անբիծ, աշխատանքում փորձված եւ իսկական հեղինակություն ունեցող անձնավորություն լինի: Ընտրենք այնպիսի մարդկանց, որ վաղը նորից չհիասթափվենք նրանցից, ինչպես այսօր հիասթափված ենք շատ պատգամավորներից:

Լավ, արժանի խորհրդարան ունենալու համար յուրաքանչյուր ընտրողից բացի, շատ պատասխանատու խնդիրներ ունեն կատարելու այն կուսակցությունները, որոնք համամասնական ընտրակարգով ցուցակ կազմելիս պետք է շատ հանգամանորեն քննարկեն ամեն մի թեկնածություն, իսկ հետագայում էլ անհրաժեշտության դեպքում յուրաքանչյուրի համար անձամբ խիստ պատասխանատվություն կրեն իրենք՝ կուսակցության նախագահները:

Հույսով եմ՝ հուսախաբ չենք լինի, հաջողություն կունենանք:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Աշխատանքի վետերան

Երթուղային տաքսու «հասարակությունը» զերծ է ընտրություններից: Տարօրինակ չէ՞

Առավոտյան, շատ-շատերի նման, կանգառում քիչ կանգնելուց եւ 2 արդեն լիքը երթուղային տաքսի բաց թողնելուց հետո, բարեբախտաբար, հաջողացրեցի նստել հաջորդ եկողը, որը նախորդների համեմատ ազատ էր:

Ազատության զգացումը, սակայն, երկար վայելել չհաջողվեց: Երկու կանգառ անցնելուց հետո երթուղային տաքսին լեփ-լեցուն էր, եւ վառ ու համարձակ երեւակայություն էր պետք ունենալ՝ գոնե եւս մեկ ուղեւորի տեղավորելու համար: Մեր երթուղային տաքսին կանգնեց հաջորդ կանգառում, բայց կինը, որ մինչ այդ ձեռքով կանգնեցրել էր մեքենան, հավանաբար անհույս համարեց ներս խցկվելու փորձն անգամ:

Երթուղայինի մեջ մի մեծահասակ պարոն դժգոհեց՝ թե վարորդը տեսնելով, որ կանգնելու տեղ իսկ չկա, ցանկանում է էլի մեկին նստեցնել: Վարորդն էլ իր հերթին բարկացավ՝ թե 17 հազար դրամ պարտավոր է վճարել, հապա ինչպե՞ս անի, եթե միայն առավոտյան ժամերին է կարողանում լիքը գնալ, իսկ մնացած ժամանակ դատարկ գնում-գալիս է: Իր պատասխանին վարորդն ավելացրեց, թե դժգոհողը կարող է իջնել մեքենայից, միեւնույն է, ինքը փորձելու է տեղավորել յուրաքանչյուր ցանկացողի:

Եվ սրանից հետո երթուղով շարժվելու ընթացքում ծայր առավ թերեւս ամեն օր եւ ոչ սակավ երթուղայիններում պատահող խոսակցություն, որը տարօրինակորեն զերծ էր ընտրություններին վերաբերող որեւէ թեմայից:

Խոսակցությունը, որ երբեմն վեր էր ածվում վիճաբանության, սկսեց եւ անընդհատ երկարացրեց նույն մեծահասակը: Նա նախ դժգոհեց, որ 67 տարեկան է եւ մեջքը ծռած չի կարողանում կանգնել, հետո էլ թե՝ ինչ պարտադիր է, որ կանայք էլ խցկվեն երթուղային տաքսի: 67-ամյա պարոնի կողքին կանգնած միջահասակ մի կին շատ կիրթ եւ զգույշ դժգոհությունը վարորդից ուղղեց տղամարդկանց, նշելով, թե իսկական տղամարդիկ այլեւս չկան, քանի որ ուղեւոր տղամարդկանցից ոչ մեկը կնոջը տեղ չի զիջում:

67 տարեկան պարոնն էլ, դժգոհության նոր թեման բռնելով, չգիտես ինչու սկսեց դժգոհել հարսներից: Ապա վերադառնալով վարորդին պարոնը հարկ համարեց դարձյալ, արդեն որերորդ անգամ հիշեցնել իր տարիքը եւ հավելել, որ ժամանակին ինքը ղեկավար պաշտոնի էր ու շատ լծակներ ուներ իր տնօրինման տակ:

Երթուղային տաքսիում «ակտիվիստները» մի քանիսն էին, որոնք զգալի աղմուկ էին բարձրացրել: Մի քանի ձայնով այս երկրից ու ժողովրդի անհաս ներկայացուցիչներից դժգոհությունը ուղեւորների մյուս մասի բացարձակ անտարբերությանն էր հանդիպում:

Վիճաբանության թեմաներն, իհարկե, թվարկածներով չսահմանափակվեցին: «Զարգացվեցին» նաեւ արժանապատվության, կրթվածության, արհամարհանքի, ծանր սոցիալականի անսպառ հարցերը:

Հետաքրքրականն այս ամենում բնավ էլ թեմաները չէին, այլ այն տարօրինակ ցանկությունն ու եռանդը, որով մարդիկ դժգոհում էին՝ մի տեսակ խուլ ու կույր դարձած մնացած հարցերի նկատմամբ:

Որքան էլ արտառոց լինի, հասկանալի են եւ ուղեւորի, եւ վարորդի դժգոհությունները: Ոչ մի ուղեւոր չի ցանկանում տեղ հասնել «շախմատային ձիու» կեցվածքով կամ կռանալով այնքան, որ ամենափոքր խոնարհումից անգամ ցածր լինի:

Երթուղային տաքսու վարորդն էլ իր հերթին է արդարացի դժգոհում: Մայրաքաղաքում այնքան միկրոավտոբուսներ են աշխատում, որ բացի ծանրաբեռնված ժամերից մնացյալ ժամանակը երթուղայիններն ուղղակի գնում-գալիս են: Էլ չասած վարորդի նշած օրական 17 հազար դրամի մասին, որի անգամ կեսով ճիշտ լինելու դեպքում վարորդի ասած գումարները անհամեմատելի մեծություն են ամսական 30 հազար հաստատագրված վճարի համեմատությամբ: Եվ եթե սրան էլ գումարենք, որ երթուղային տաքսիների մի մասն ուղղակի կապ չունի նշված հաստատագրված վճար վճարելու հետ, ապա կարելի է մասամբ բացատրել սոցիալական վիճակից դժգոհություն արտահայտելու պատճառները:

Որքան էլ յուրօրինակ մոտեցում լինի, երթուղային տաքսու «հասարակությունը» մի տեսակ փոքրիկ մոդել է մեր հասարակության, որն իր բոլոր դրսեւորումներով ներկա էր միկրոավտոբուսում: Եվ, ցավոք, վիճաբանողները կարծես ավելի շուտ դժգոհության պահանջ ունեին, քան դժգոհելու առիթներ: Պարզապես նրանց լսարան էր պետք: Ինչ վերաբերում է չվիճաբանողներին, ապա վերջիններս էլ այնքան չեզոք էին, որ հստակորեն իրենց անտարբերությամբ պետք է որ մարեին վիճաբանողների եռանդը: Ինչպես եւ պատահեց:

Ա. Հ.

ՃԳՆԱԺԱՄ

Բուշի վերջնագիրը պաշտպանել են Ավստրալիան եւ Ճապոնիան

Երեկ «Ազգը» տեղեկացրեց, որ Մ. Նահանգները, Մեծ Բրիտանիան եւ Իսպանիան հրաժարվել են Իրաքին վերաբերող նոր բանաձեւը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում քվեարկության դնելուց, դրանով իսկ մերժելով պատերազմի կանխմանն ուղղված հետագա դիվանագիտական քայլերը: Քիչ ավելի ուշ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը իր հեռուստաելույթում վերջնագիր է ներկայացրել Իրաքին, պահանջելով, որ 48 ժամվա ընթացքում Սադդամ Հուսեյնը եւ նրա որդիներ Քուսայն ու Ուդեյը հեռանան երկրից: Բուշն իրաքցիներին հավաստիացրել է, թե պատերազմն ուղղված է ոչ թե Իրաքի ժողովրդի, այլ Հուսեյնի վարչակազմի դեմ: Նա միաժամանակ հորդորել է չայրել նավթահանքերը, որոնք ժողովրդի սեփականությունն են: Եթե Հուսեյնը եւ նրա որդիները մինչեւ հինգշաբթի առավոտյան ժամը 5-ը չհեռանան Իրաքից, ապա պատերազմ կսկսվի «ըստ մեր հայեցողության», սպառնացել է Բուշը:

CBS հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ Իրաքն արդեն մերժել է ամերիկացիների վերջնագիրը: CBS-ի տվյալներով, պատերազմը փաստորեն դառնում է անխուսափելի եւ կարող է սանձազերծվել վերջնագրի ժամկետի ավարտից մեկ օր հետո: Ենթադրվում է, որ հենց սկզբում կձեռնարկվի օդային հուժկու հարձակում, եւ 24 ժամվա ընթացքում Իրաքի տարածքի վրա կարձակվի մոտ 600 թեւավոր հրթիռ:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը կասկածի տակ է առել առանց ՄԱԿ-ի թույլտվության պատերազմ սկսելու օրինականությունը, մինչդեռ ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան ԱԽ-ում բանակցությունների ձախողման համար ամբաստանել են Ֆրանսիային, որը կանխավ հրապարակել էր նոր բանաձեւի վրա վետո դնելու մտադրությունը: Փարիզն այդ ամբաստանությունն անվանել է «անհեթեթ»:

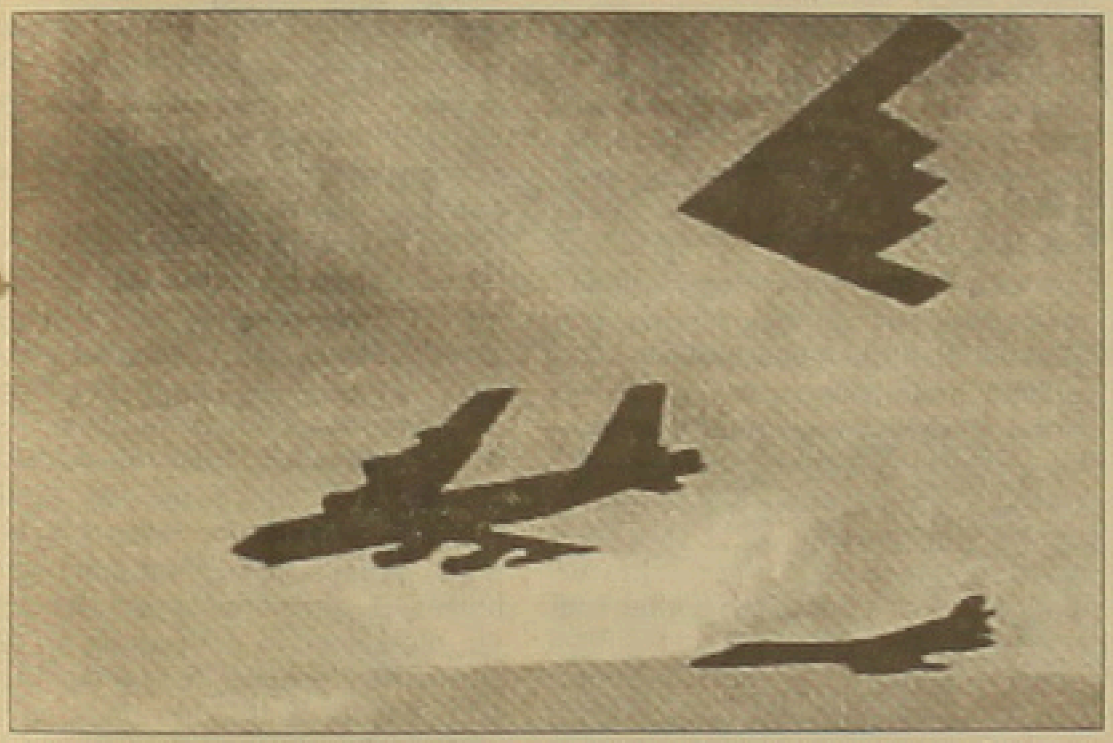

Շաբաթներ տեւած իր լռությունը խախտելով, Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինն առանց ՄԱԿ-ի թույլտվության պատերազմն անվանել է «սխալ», իսկ արտգործնախարար Իգոր Իվանովը՝ «անօրինական»:

Չինաստանը, որը ՄԱԿ-ի ԱԽ-ում վետոյի իրավունք ունեցող ասիական միակ երկիրն է, նույնպես դեմ է Իրաքի պատերազմին, բայց երբեւէ ուղղակիորեն չի սպառնացել օգտվել վետոյի իրավունքից:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Ասիայում ԱՄՆ-ի 2 գլխավոր դաշնակիցները՝ Ճապոնիան եւ Ավստրալիան, պաշտպանել են Ջորջ Բուշի վերջնագիրը, մինչդեռ ՉԺՀ-ն փորձում է կանխել պատերազմը: Ավստրալիայի վարչապետ Ջոն Հովարդը հայտարարել է, որ իր երկիրն Ասիախաղաղօվկիանոսյան գոտու միակ պետությունն է, որը զորքով ու զենքով մասնակցելու է Իրաքի պատերազմին: Ջորջ Բուշի խնդրանքով ավստրալիացի պահպանողական վարչապետը ռազմական գործողությունների շրջան կուղարկի 2000 զինվորների, ինչպես նաեւ 14 ռազմօդանավ եւ 3 ռազմանավ, որոնք արդեն իսկ Պարսից ծոցում են:

Ավստրալիայի իշխանությունները երկրում գտնվող իրաքցի բոլոր դիվանագետներին կարգադրել են հեռանալ մինչեւ ընթացիկ շաբաթվա վերջը: Ավստրալիացիների մեծ մասը դեմ է պատերազմին, ուստի վարչապետը փորձում է մարդկանց համոզել, թե ՄԱԿ-ի ընդունած նախորդ բանաձեւերն օրինականացնում են այն:

Ճապոնիայի վարչապետ Ջունիչիրո Կոիձումին եւս հավանություն է տվել Ջորջ Բուշի վերջնագրին, ասելով, թե համագործակցության ուղղված ջանքերից հետո Բուշի այդ որոշման ընդունումն «անխուսափելի» էր: Կոիձումին միաժամանակ նշել է, որ ճգնաժամի խաղաղ լուծման «փոքրիկ հույսը» չի անհետացել եւ կախված է Իրաքի նախագահի քայլերից:

Աշխարհի խոշորագույն մահմեդական երկիր Ինդոնեզիան անօրինական է համարել պատերազմը եւ մտահոգություն հայտնել ԱՄՆ-ի գործողությունների առթիվ:

Պ. Ք.

ԻՍՊԱՆԻԱ

Արգելվեց բասկ արմատականների «Բատասունա» կուսակցությունը

Իսպանիայի գերագույն դատարանը որոշել է լիովին արգելել բասկ արմատականների «Բատասունա» կուսակցությունը, որի ղեկավարներին մեղադրում են բասկերի ETA ահաբեկչական խմբավորմանն աջակցելու մեջ: BBC-ն հաղորդում է, որ անցյալ տարվա օգոստոսին Իսպանիայի կառավարության պահանջով կուսակցության գործունեությունը դադարեցվել էր մինչեւ 3 տարի ժամկետով: Գերագույն դատարանի վճիռը մշտական է դարձնում արգելքը:

Բոլոր 16 դատավորները միաձայն վճիռ են կայացրել: Նախատեսվում է մոտ օրերս հրապարակել դատավճիռը՝ հիմնավորումներով հանդերձ:

«Բատասունան» կարող է դատավճիռը բողոքարկել Իսպանիայի սահմանադրական դատարանում: Անցյալ տարվա հոկտեմբերին նախորդ վճռի գանգատարկումը մերժվել էր:

Իսպանիայի հյուսիսում՝ բասկերով բնակեցված նահանգում 2001 թ. անցկացված ընտրություններում «Բատասունան» ստացել է ընտրողների ձայների 10 տոկոսը, սակայն իսպանական կուսակցությունների մեծամասնության, այդ թվում ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարները պահանջում են արգելել «Բատասունայի» գործունեությունը: Բասկյան կուսակցության ներկայացուցիչները ժխտում են իրենց կապերը ETA-ի հետ, բայց միեւնույն ժամանակ հրաժարվում են դատապարտել խմբավորման գրոհայինների ահաբեկչությունները:

ETA-ն ձգտում է Իսպանիայի հյուսիսում եւ Ֆրանսիայի հարավ-արեւմուտքում բասկերի անկախ պետության ստեղծմանը: Վերջին 34 տարում խմբավորման իրականացրած ահաբեկչությունների հետեւանքով ավելի քան 800 մարդ է զոհվել:

30 հազար իրաքցի դասալիքներ

Բրիտանա-ամերիկյան դաշնակից ուժերի դեմ չկռվելու եւ անձնական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով Իրաքի բանակի 30 հազար զինծառայողներ դասալիք են դարձել: Այդ մասին գրում է Լոնդոնի «Միրոր» թերթը՝ հիմք ընդունելով Պարսից ծոցում տեղաբաշխված դաշնակից ուժերի հրամանատարության հայտարարությունը:

Պատերազմի նախօրեին դասալքությունը լրջորեն վնասում է Իրաքի կանոնավոր բանակին, որի թվակազմը 200 հազար է: Բրիտանական թերթը նշում է, որ իրաքցի զինվորների 15 տոկոսի դասալքությունն էապես կդժվարացնի երկրի հարավային շրջանների պաշտպանությունը: Դասալքություն չի արձանագրված միայն հանրապետական գվարդիայի ընտիր ստորաբաժանումներում: Ի տարբերություն գվարդիայի, կանոնավոր բանակում ծառայությունը չափազանց ցածր է վարձատրվում, այնտեղ անբավարար են պարենը եւ տեխնիկան:

Զանգվածային դասալքումների մասին տեղեկություններ են ստացվել իրաքյան ռադիոեթերի գաղտնի ունկնդրումների շնորհիվ: Չի բացառվում, որ տվյալ երեւույթը պայմանավորված լինի ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի հոգեբանական ծավալուն գործողությամբ, որի ընթացքում Իրաքի տարածքի վրա են նետվել 1 միլիոնից ավելի թռուցիկներ, իսկ ռադիոյով հեռարձակվել են քարոզչական նյութեր:

Բրիտանական աղբյուրների տվյալներով, իրաքցիները քաղաքացիական ու ռազմական կարեւոր օբյեկտների շուրջը փորում են խրամատներ եւ դրանք լցնում նավթով, որպեսզի դաշնակից ուժերի ներխուժումից հետո վտանգի ծագման դեպքում այրեն դրանք՝ ստեղծելով «հրեղեն պատի էֆեկտ»: Բրիտանական բանակի ներկայացուցչի խոսքերով, նման պատը կարող է «կանգնեցնել դաշնակից ուժերի առաջխաղացումը եւ ստեղծել ջերմության հավելյալ աղբյուր, որը կխեղդի ինքնուղղորդման ջերմային համակարգով գործող հրթիռների ընթացքը»:

Իրաքյան պատերազմը շահեկա՞ն է Իսրայելին

Իսրայելցի վերլուծաբաններն ասում են՝ ոչ...

Եթե որեւէ բան համայն աշխարհի համար կարող է վատ լինել, իսկ հրեաների համար լավ՝ դա միանգամայն նորմալ է հրեական մտածողությամբ, քանի որ իրենց բաժին հասած տառապանքների ժամանակ աշխարհը քար լռություն է պահպանել: Իրաքյան հավանական պատերազմի վերաբերյալ վերջին ամիսների լրատվական հեղեղի մեջ թեպետ հայտնի է Իսրայելի կառավարության հստակ դիրքորոշումը, սակայն, այդուհանդերձ, քչերն են իրազեկ իսրայելական մամուլում տպագրվող միանգամայն այլ տեսակետներին ու վերլուծություններին: Վերլուծաբաններից շատերի համոզմամբ, պատերազմը թերեւս շահեկան կլինի Իսրայելի ներկայիս քաղաքականությանը. Իրաքը չի կարող վտանգել Իսրայելի անվտանգությանը, բայց որքան էլ աջ ծայրահեղականները կուլիսների հետեւում թաքցնեն հորինված հեքիաթը, թե պատերազմը շահեկան է երկրին, ըստ վերլուծաբանների, «Բուշի պատերազմն ընդդեմ Իրաքի լավ բան չի խոստանում Իսրայելին»: Բուշի հաղթանակը քիչ հավանական է համարվում, իսկ պարտության դեպքում Իսրայելը ստիպված կլինի ավելի թանկ գին վճարել, պատերազմ վարելով իր իսկ տարածքում: Վերլուծաբանների ուշադրությունից բնական է, որ չի կարող դուրս մնալ ամերիկյան մամուլում վերջին շաբաթներին շեշտվող այն միտքը, թե նախագահ Բուշը ձգտում է ժողովրդավարություն հաստատել Մերձավոր Արեւելքում: Հասկանալի է, որ արդի փուլում Բուշը նպատակահարմար է համարում արաբա-իսրայելական խնդրի քննարկման անժամկետ հետաձգումը, որն էլ հիմնովին համապատասխանում է Իսրայելի աջ ծայրահեղականների դիրքորոշմանը: Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը վերացնելու Բուշի վճռականությունը, որ չարժանացավ առաջնահերթ հզոր պետությունների գերակշիռ մասի աջակցությանը, Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը վերջերս ունեցած ելույթում փորձեց արդարացնել՝ շեշտելով երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ 6 մլն հրեաների ոչնչացումն իրականացրած չարագործ Հիտլերի հանդեպ աշխարհի ցուցաբերած բարյացակամ վերաբերմունքը: Նա համեմատության մեջ դրեց ոչ միայն նացիստական եւ իրաքյան վարչակարգերը, այլեւ անցկացրեց արդեն ծանոթ զուգահեռները Հիտլերի եւ Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի միջեւ:

Այս առիթով տեղին է նշել, որ երբ Պաղեստինի Գազա քաղաքում անցած չորեքշաբթի կայացած արարողության ժամանակ Սադդամ Հուսեյնի ուղարկած դրամական պարգեւները հանձնվեցին զոհված պաղեստինցիների ընտանիքներին, դրան հաջորդեց Իսրայելի կառավարության կտրուկ գնահատականը. «Սա եւս մի ապացույց է, որ իրաքյան ռեժիմը ֆինանսավորում եւ աջակցում է ահաբեկչական գործողություններին»: Պաղեստինցի մահապարտի հայրը ստացավ 25 հազար դոլարի կտրոն, իսկ «Համաս» կազմակերպության զոհված անդամի մայրը՝ 10 հազար դոլարի: Արարողության մասնակիցները բուռն աջակցություն հայտնեցին Սադդամին, միաժամանակ խստորեն քննադատելով Իսրայելի, Մ. Նահանգների եւ Անգլիայի դիրքորոշումները: Վերջին օրերին իսրայելական զորքերը ռազմական ակտիվ գործողություններ իրականացրին Պաղեստինի Ջենին քաղաքում եւ Գազայի հատվածի հյուսիսում, զոհվեցին «Համասի» 11 ակտիվիստներ, ինչպես նաեւ իսրայելցի զինվորներ:

Այս ամենը փաստում է, որ իրաքյան հնարավոր պատերազմից առաջ արաբա-իսրայելական հակամարտությունը վերստին գերլարված շրջափուլ է մտնում: Ուշագրավ է «Հաարեց» թերթում տպագրված վերջին հաղորդումը, որ վերաբերում է դավադրության տեսությանը հարողներին:

«Մ. Նահանգները պատերազմում է հանուն Իսրայելի անվտանգության, հետեւաբար Իրաքի դեմ հարձակումը շահեկան է Իսրայելին», այսպես է հարցը լուսաբանում այդ տեսությունը: Ըստ այդմ, վերլուծաբանը գտնում է, որ դժվար է հերքել լայնորեն տարածված կարծիքը, թե սա ամերիկասիոնիստական պատերազմ է ընդդեմ արաբների եւ իսլամի: Առաջնորդվելով այս դատողությամբ՝ քառորդ մլն ամերիկացի զինվորներ պատրաստ են զոհվելու հանուն Իսրայելի: Նմանատիպ լուսաբանման համար հիմք է ծառայում ամերիկյան մասնագետների եւ Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուի 1996 թվականին պատրաստած փաստաթուղթը «Կայունության պահպանման նոր ռազմավարություն» վերնագրով: Համաձայն հետազոտություններից հետո Իսրայելի համար նպաստավոր է համարվել ռազմավարության ագրեսիվ բնույթը: Հաստատվել է նաեւ «Սադդամ Հուսեյնին տապալելու» ծրագիրը: Ի դեպ, փաստաթղթի հեղինակներից երեքն այժմ Բուշի վարչակազմի աշխատակիցներ են: Հետաքրքրական է այն փաստը, որ այն ժամանակ Սադդամի դեմ ամերիկյան հարձակման կոչ չի արվել, քանի որ Բիլ Քլինթոնի հետ մեծ հույսեր չեն կապվել: Դրա փոխարեն առաջարկվել է հարձակում Իսրայելի նախաձեռնությամբ՝ Հորդանանի եւ Թուրքիայի օժանդակությամբ: Առաջարկներն, ըստ էության, չափից ավելի վտանգավոր են եղել նույնիսկ ծայրահեղ ազգայնական Բենիամին Նաթանյահուի համար:

Սադդամ Հուսեյնի հանդեպ վաղեմի թշնամություն տածող Ջորջ Բուշի եւ Իսրայելի վարչապետի քաղաքական նպատակներին այսօր աջակցում են Մ. Նահանգների հրեական խոշոր կազմակերպությունները: «Հանրապետական» կուսակցության գործիչներից մեկը հայտարարել է. «Եթե հաղթենք պատերազմում, ապա կհզորացնենք հրեաների քաղաքական աջակցությունը Բուշին թե փողով, թե քվեարկելով: Իհարկե, սա չէ նրան սատարելու միակ պատճառը, բայց եթե հաղթի՝ կքաղի առաջին պտուղները»:

Այսուհանդերձ, վերլուծաբանը խելամիտ չի համարում այսօր շրջանառվող արտահայտությունը, թե «այս ամենի պատճառն Իսրայելն է», հատկապես Եվրոպայում, որտեղ չափազանց մեծ է պաղեստինցիների հանդեպ համակրանքը: Նրա կարծիքով, ճշմարիտ է սոսկ այն, որ իսրայելցիները հավատում են, թե Իրաքի դեմ պատերազմը, հրեական ասացվածքի ոճով ասած, «լավ է հրեաների համար», քանի որ հնարավոր հարձակման դեպքում Իսրայելը տարածաշրջանի միակ շահագրգիռ պետությունն է Սադդամին տապալելու եւ հետագա գործունեություններում դերակատարություն ունենալու իմաստով:

Բուշի վարչակազմն այսօր նախընտրում է չհրապարակել Իսրայելի անունը պատերազմին աջակցող մյուս երկու պետությունների՝ Բուլղարիայի եւ Իսպանիայի կողքին: Դա արվում է իբր Իսրայելին մի տեսակ պատերազմից դուրս թողնելու նկատառումով: «Ոչ ոք չի ուզում ականջ դնել անվերջ հնչող այն վտանգավոր գաղափարին, որ սա, ինչպես պնդում են «Ջիհադի» քարոզիչները, ամերիկացիների եւ սիոնիստների պատերազմն է ընդդեմ արաբների եւ իսլամական աշխարհի», գրում է վերլուծաբանը:

Կան պատճառներ մտածելու, թե իսրայելցիները պիտի ուրախանան տարածաշրջանում Սադդամի վարչակարգից ազատվելու առիթով, քանի որ նա, ինչպես նշեցինք վերեւում, ֆինանսավորում է պաղեստինցի մահապարտներին, որոնց իրականացրած պայթյուններից իրենք զոհվում են: Մեկ այլ բացատրությամբ, Իրաքի գրավումը իսրայելցիներին իրավիճակի կտրուկ բարեփոխման հույսեր է ներշնչում: Ահա թե ինչու, Բուշը օրերս հայտարարեց, թե ինքը «ջանքեր է գործադրում եւ կրկնակի պատասխանատվություն կրում» իսրայելցիների եւ պաղեստինցիների հակամարտությանը վերջ դնելու համար: Բուշն, իհարկե, փորձում է նաեւ եվրոպացիների սիրտը շահել: Սակայն շատերը ուրախ կլինեին, եթե Բուշը պաղեստինցիների հարցում ավելի մեծ ջանքեր ներդներ մի՛նչ իրաքյան պատերազմ հայտարարելը:

Վերլուծաբանի համոզմամբ, դժվար է կանխորոշել, թե հաղթանակի դեպքում Իրաքում տիրապետություն հաստատած Բուշն ինչ անակնկալներ կմատուցի իսրայելցիներին եւ պաղեստինցիներին, քանի որ բոլորին է հայտնի, որ նա աշխարհը դիտում է սեւ ու սպիտակ գույներով: Նույնիսկ Իրաքի անշեշտ հաստատված գրավումը Մերձավոր Արեւելքի խնդիրը չի վերափոխի պարզունակ պատմության:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մոսկվայում նշվեց Զարուհի Դոլուխանյանի հոբելյանը

Շաբաթ օրը Մոսկվայի կոնսերվատորիայի մեծ դահլիճում հանդիսավոր պայմաններում նշվեց ԽՍՀՄ, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ժողովրդական արտիստուհի Զարուհի Դոլուխանյանի ծննդյան 85-ամյակը: Մեծանուն երգչուհուն ողջունեցին ՌԴ ժողովրդական արտիստ Ելենա Օբրազցովան, Զուրաբ Սոտկիլավան, կոմպոզիտորներ Ռոդիոն Շչեդրինը, Տիխոն Խրեննիկովը, ռեժիսոր Բորիս Պոկրովսկին, ռուս եւ համաշխարհային մշակույթի այլ երեւելիներ: ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան Արմեն Սմբատյանը, ողջունելով հոբելյարին, նշեց, որ նրա մասին խոսելը եւ շատ հեշտ է, եւ անչափ դժվար, քանզի, որպես խոսքի արվեստագետ եւ արարիչ Դոլուխանյանը անկրկնելի է: «Անհնար է գերագնահատել հայ ունկնդրի սերը առ Ձեզ: Այդ սերը անկեղծ է, փոխադարձ, տասնամյակների փորձությամբ դիմացած: Հետեւաբար, թույլ տվեք Ձեր առջեւ խոնարհվող հայ հանդիսատեսի, Հայաստանի ու Երեւանի անունից, ընկերոջ եւ ունկնդրի իրավունքով շնորհավորել Ձեզ, մաղթել նոր ստեղծագործական հաջողություններ ի փառս համաշխարհային մշակույթի»,- նշեց դեսպանը: Այնուհետեւ Սմբատյանն ընթերցեց ՀՀ նախագահի Ռ. Քոչարյանի հրամանագիրը Զ. Դոլուխանյանին Մովսես Խորենացի շքանշանով պարգեւատրելու մասին: Այդ երեկո դա միակ պարգեւը չէր: Ռուսաստանի եւ Նոր Նախիջեւանի հայ առաքելական թեմի առաջնորդ Եզրաս եպս. Ներսիսյանը ընթերցեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի հրամանագիրը երգչուհուն Սբ. Մեսրոպ Մաշտոց շքանշանով պարգեւատրելու մասին, իսկ ՌԴ մշակույթի փոխնախարարը տեղեկացրեց, որ երկրի նախագահ Վ. Պուտինի հրամանագրով Զ. Դոլուխանյանը արժանացել է «Հայրենիքի առջեւ ավանդի համար» շքանշանով եւ մոտ օրերս ինքն անձամբ այն կհանձնի հոբելյարին:

Երեկոյի համերգային ծրագրի ընթացքում ներկայացվեցին համաշխարհային երաժշտության գոհարներ Ռուսաստանի սիմֆոնիկ նվագախմբի (ղեկավար՝ Կ. Օրբելյան), Սպիվակով հիմնադրամի հայազգի սաների, Արաքս Դավթյանի եւ այլոց կատարմամբ: Եվ իհարկե, երեկոն ամբողջական չէր լինի առանց հոբելյարի կատարման: Զարուհի Դոլուխանյանը երգեց Սայաթ-Նովա:

ՈՍԿԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ, Մոսկվա

Լոյս է տեսել Գ. Նժդեհի երկերի երկհատորեակը

ՀՀ կառավարութեան որոշմամբ լոյս է տեսել Գարեգին Նժդեհի ցայսօր հրապարակի վրայ եղած ամենաամբողջական ժողովածուն՝ նրա երկերի աւելի քան հազար էջանոց երկհատորեակը (Երեւան, 2002 թ.): Հրատարակութիւնը իրականացրել է յատուկ այդ նպատակով ստեղծուած խմբագրական խորհուրդը՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Հրանտ Աւետիսեան, պատմագիտութեան դոկտորներ Վլ. Ղազախեցեան, Արամ Սիմոնեան, Ամատունի Վիրաբեան: Այս կոթողային գործը մեծ տարօնականի յիշատակին նուիրուած ամենամեծ յուշարձանն է, նրա բազմաթիւ երկրպագուների տասնամեակների երազանքը, եւ, անշուշտ, շատ լաւ հիմք է Նժդեհի ամբողջական երկերի ակադեմիական հրատարակութեան համար:

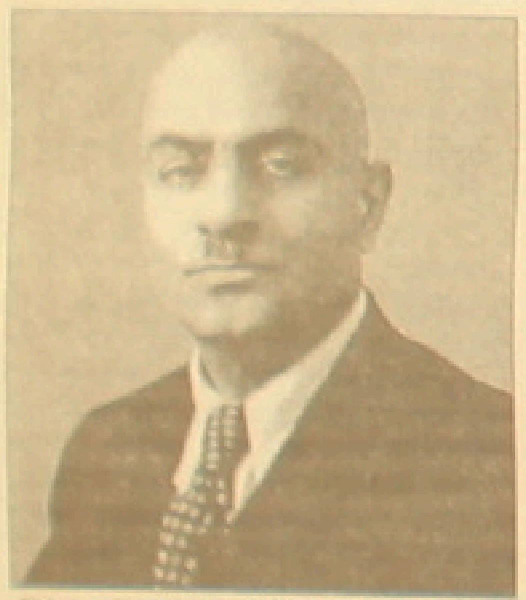

Քաջալերական խօսք ենք ուղղում թէ խմբագրական խորհրդի անդամներին եւ թէ կազմողներին՝ Արմէն Բադալեանին, Հայկէս Գեւորգեանին, Սուրէն Լալայեանին, Աւագ Յարութիւնեանին, Արմենակ Մանուկեանին եւ Սոնիա Միրզոյեանին:

Սակայն, ցաւօք, երկհատորեակում այնքան բազմաթիւ ու բազմատիպ են տառասխալները, վրիպակները, աղաւաղումները ու կամայական միջամտութիւնները, որ անկարելի է դառնում այս երկհատորեակը դարձնել հիմք Նժդեհի երկերը օտար լեզուներով հրատարակելու համար:

Չկայ մի էջ, որտեղ առնուազն չորս-հինգ, երբեմն շատ աւելի սխալներ, վրիպակներ, աղաւաղումներ չլինեն: Յատկապէս առատ են յոգնակիակերտ գրաբարեան «ց» մասնիկի կրճատումները, որոնց հետեւանքով յոգնակիները գրեթէ ամենուր վերածուած են եզակիի՝ խաթարելով նախադասութիւնների միտքը:

Բերենք ընդամէնը մի քանի օրինակներ թէ առաջին, թէ երկրորդ հատորներից՝ դիտարկելով յորակական էջ:

«Բաց նամակներ հայ մտաւորականութեան» աշխատութեան սկզբում (հտ. 1, էջ 114), վերեւից 10-րդ տողում «տրամադրութեանց»-ի փոխարէն տպագրուած է «տրամադրութեան»:

Էջ 116-ում (վերեւից 6-րդ տող) Նժդեհը գրում է. «...յանուն պետութեանց կենսական շահերի»: Հրատարակիչները գրել են «յանուն պետութեան»:

Ներքեւից 19-րդ տողում Նժդեհը գրել է «պրոգրէս», հրատարակիչները խմբագրել, դարձրել են «առաջընթաց», յաջորդ էջում նոյնը կատարել են «սենտիմենտալ» բառի հետ՝ այն կամայականօրէն փոխարինելով «զգացմունքային»-ով:

Նժդեհը գրում է. «Այլեւս ոչ ոք է հաւատում...- թէ կարելի է կանգնեցնել պրոգրէսի յաղթական կառքը»: Հրատարակիչները խմբագրել են՝ «Այլեւս ոչ ոք չի հաւատում...- չի կարելի կանգնեցնել առաջընթացի յաղթական կառքը»: Ակնյայտ է, որ նախադասութիւնը աղաւաղուել, ուրիշ իմաստ է ստացել:

Նոյն էջում մոռացուել են տողատակը դնել իր տեղում եւ այն որպէս տեքստի մաս՝ տեղափոխել է յաջորդ էջ:

Անցնենք յաջորդ հատորին:

«Էջեր Լեռնահայաստանի գոյամարտէն» աշխատութեան հատուածներից մէկում (էջ 86-91) Նժդեհը Շիշկերտ գիւղին տալիս է «իգիթ» մակդիրը, գրքում դարձել է «խինդ գիւղ», «Լերինք կը խոնարհեն»-ը՝ «երկինք կը խոնարհեն», «Յաղթո՛ղ»-ը՝ հարցական նշանով «Յաղթո՞ղ»: Էջ 89-ում Կաւարտ գիւղի անունը դարձել է «աւարտում է» («Մեր առաջին համազարկին Կաւարտի եւ Բարաբաթումի բարձունքներից»-ը դարձել է «մեր առաջին համազարկն աւարտում է Բարաբաթումի բարձունքներից»): Նոյն էջում մի նախադասութիւն է բաց թողնուել, ուր նշւում է թշնամուց վերցրած ռազմաւարը: Բաց թողնուած հատուածը սա է. «Վերցրել ենք... 200-ից աւելի ձիեր, երկանիւ կառքեր, արշաւանքային խոհանոցներ, ամբողջ արխիւը»: Էջ 91-ում եւ ամենուր Ալանգեազ լեռը միշտ նշւում է Ալագեազ, էջ 93-ում «Ճակատէն» գիւղը աղաւաղուել, դարձել է «Ճակատ» եւ այլն:

Նժդեհի «Ինքնակենսագրութեան» մէջ, որն ընդամէնը չորս էջ է (էջ 276-279), սպրդել է մօտ 25 վրիպակ, սխալ, աղաւաղում:

Այսպէս Դմիտր Նիկոլով-ը դարձել է Դմիտրի Նիկոլով, «Իւսուֆ բէկը» դարձել է «Իւն բէկը» (էջ 276), «թշնամանելը»՝ «թշնամացնել», «թոյլ մեսիալ կանոններով» բառակապակցութիւնը դարձել է «թոյլ... կանոններով» (էջ 278), «անասնանալու աստիճանի եսականացած»-ը դարձել է «անասնանալու աստիճան սնանկացել են» (էջ 279), «տիրասէր»-ը դարձել է «տիրասիրտ» (էջ 280) եւ այլն:

Ծանօթագրութիւնները կազմուել են կցկտուր ու անփոյթ, օրինակ՝ ոչ մի նշում չկայ, թէ «Մեսապոլիտիկա» եւ «Երջանկութեան պրոբլեմը» անաւարտ աշխատութիւնների ձեռագրերը որտեղ են:

Առաջին հատորում զետեղուած բարեբախտաբար փոքրիկ երկու նիւթերից եւ ոչ մէկը («Հայ ցեղային շարժման սկզբունքները», «Ցեղակրոնի դաւանանքը», էջ 501-503) Նժդեհի գրչին չեն պատկանում:

Թէեւ հատորեակներում զետեղուած նրա երեք կարեւոր աշխատութիւնների («Դաշնակցութեան առաջացման պատմական պայմանները», «Ինչո՞ւ ստեղծուեց ցեղակրոնութիւնը» եւ «Դաշնակցութիւնը Բուլղարիայում») հայերէն բնագրերը պահպանուել են ՀՀ Ազգային անվտանգութեան նախարարութեան դիւանում, բայց կազմողները զետեղել են դրանց ռուսերէն թարգմանութիւնները, ինչը անհասկանալի ու անտրամաբանական է, յատկապէս, որ ռուսերէն տարբերակը Նժդեհի ոճից ու բառապաշարից երբեմն աղաւաղուելու աստիճան հեռացած է:

Զանց ենք առնում նշել հարիւրաւոր վրիպակներն ու սխալները (օր-ի փոխարէն ճր, Խուրշուդեանի փոխարէն Խուրշուդիանը, Պօղոսի փոխարէն Պողուց (հտ. 2, էջ 493), որոնց առկայութիւնը թելադրում է, որ հատորները չեն սրբագրուել:

Եւս մի կարեւոր հանգամանք. Նժդեհի երկերը պարտաւոր էին տպագրել ոչ թէ ներկայ, այլ բնագրի ուղղագրութեամբ: Դա յատկապէս վերաբերում է դիւանական փաստաթղթերին (հտ. 2, էջ 281-357), որոնց ուղղագրութիւնը հրատարակիչները իրաւունք չունէին փոխելու, որովհետեւ դրանք պատմական աղբիւրներ են: Իսկ աղբիւր-փաստաթղթերի ուղղագրութիւնը փոխելը համարւում է ոչ գիտական մօտեցում, մանաւանդ եթէ հաշուի առնենք այն իրողութիւնը, որ փաստաթղթի ուղղագրութիւնը արդի ուղղագրութեամբ փոխելիս կատարւում են նոր սխալներ եւ աղաւաղումներ:

Եթէ շատ մեղմ բնորոշելու լինենք այս հրատարակութիւնը, պիտի առնուազն ասենք հետեւեալը.

Հրատարակութիւնը գիտական չէ, աղաւաղումներով լի է, վրիպակներով ողողուած, ուստի ոչ գիտակ անձանց ձեռքի գործ:

ՌԱՖԱՅԷԼ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Եթովպահայ գաղութն անմխիթար վիճակում

Հայրենի կառավարության համապատասխան մարմինների ուշադրությանը ներկայացնելու նպատակով խմբագրությունը ինտերնետային ցանցով ստացել է մի ահազանգ-նամակ եթովպահայ գաղութի անմխիթար վիճակի մասին: Նամակի հեղինակն է Սաբրինա Ավագյանը, որն իր հոր մահվան առնչությամբ որոշ ժամանակ բացակայելուց հետո վերադարձել է Եթովպիա եւ այն, ինչի ականատեսն է եղել, ցնցել է նրան: Բայց լինելով համայնքում հայտնի եւ ակտիվ մի անձնավորության դուստրը, Սաբրինան չի հանդուրժել այդ բոլորը եւ որոշել է ձայնը լսելի դարձնել ոչ միայն եթովպահայ գաղութում, հույս ունենալով որոշակի լուծումներ գտնել տխուր երեւույթներին:

Առաջին մեծ ցնցումը Սաբրինան ստացել է տեղի հայկական գերեզմանատանը, որը բարձիթողի եւ անմխիթար վիճակում է եղել: Ջարդված գերեզմանաքարեր, ժանգոտած ցանկապատեր, մոլախոտեր եւ աղբակույտեր չորս բոլորը:

«Կարիք չկար հեռու գնալու տեսնելու համար, թե ինչպես են այլ համայնքների ներկայացուցիչները հոգ տանում իրենց հարազատների շիրիմներին: Անմիջապես հայկականի կողքին գտնվող բրիտանական, իտալական եւ հունական համայնքների գերեզմանները մաքուր եւ խնամքով պահպանված էին», գրում է նա ամոթի զգացումով: «Մի՞թե հայկական համայնքն այնքան աղքատ է, որ չի կարող բարեկարգ վիճակում պահպանել իր նախնիների հողաթումբերը», հարցնում է նա արդարացիորեն:

Եվ անմիջապես անցնում երկրորդ հարցին, որն է՝ համայնքի ֆինանսական անճշտությունները:

Սաբրինան տեղեկացել է, որ եթովպական բանկերից մեկում հայկական համայնքի հաշվին ներկայումս գոյություն ունի ընդամենը 1 միլիոն բիր, որը հավասար է 120 հազար ամերիկյան դոլարի: Այդ գումարը գոյացել է վերջին երկու տարում երկրի տնտեսական չափազանց ծանր պայմաններում:

«Իսկ որտե՞ղ են նախորդ տարիների եկամուտները, երբ պայմաններն առավել նպաստավոր են եղել», դարձյալ արդարացիորեն հարցնում է Սաբրինան եւ պատասխանում, որ ցարդ ոչ մի հաշվապահական ստուգում չի անցկացվել: Հայրը երկար ժամանակ պայքարել է այդ առնչությամբ, բայց, դժբախտաբար, նրան չի հաջողվել: Իսկ փաստ է, որ համայնքն իր նախնիներից եկամուտի աղբյուրներ հանդիսացող կառույցներ ժառանգել է: Դրանցից արժե նշել Ադիս Աբեբայում օտար շրջանակներին ծանոթ «Հայկական ռեստորան-ակումբը», հայկական դպրոցը, որն ավելի քան 2000 աշակերտ ունի, եւ հայկական եկեղեցին, որը նաեւ վարձով է տրվում օտարազգիներին հարսանիքներ անցկացնելու նպատակով: Բացի այս ամենից, Եթովպիայի կառավարությունն ամսական կտրվածքով վարձահատույց է լինում իր կողմից պետականացված կառույցների դիմաց:

Սաբրինան հաճելիորեն զարմացել է իմանալով, թե հայկական համայնքի ձեռքում շարունակում են մնալ հողատարածքային սեփականություններ, որոնք վկայում են երկրում երբեմնի բարգավաճ համայնքի մասին: Սակայն նրան վշտացրել է այն փաստը, որ վերջին տարիների համայնքի առաջնորդներից ոմանք հանդգնել են համայնքի կանոնադրության մեջ կատարել փոփոխություններ, որոնք թույլատրում են համայնքային սեփականությունների վաճառքն առանց համայնքի վարչական մարմինների անդամների համաձայնության:

Այդ «ոմանց» հայտնաբերելու պրպտումները Սաբրինային դեմ առ դեմ են կանգնեցրել մի ընտանիքի հետ, որի անդամները տարիներ շարունակ հեռու են մղել բոլոր նրանց, ովքեր առնչություն չեն ունեցել «իրենց» ընտանիքի հետ: Դժբախտաբար նա չի նշում այդ ընտանիքի անունը, սակայն փոխարենը հիշատակում է բոլոր նրանց անունները (մեծ մասը հաջողակ գործարարներ), ովքեր ընտրվել են համայնքի վարչական մարմիններում նոր ավյուն եւ բարեփոխումների նոր հույս բերելու նպատակով, սակայն հրաժարական են տվել չկարողանալով աշխատակցել այդ ընտանիքի հետ: Նրանց թվում են եղել Տ. Կարապետյանը, Հ. Վարժապետյանը եւ Վ. Կարիբյանը: Նրանցից առաջ է. Գեւորգյանը, Թ. Կյուրաջյանը, Ա. Իսկենդերյանն ու Սաբրինայի հայրը քանիցս պահանջել են աուդիտորական ստուգումներ անցկացնել համայնքներում 1990-ական թվականների հաշիվների համար, բայց միշտ մերժվել են: Այժմ որոշ հաստատակամության շնորհիվ նրանցից մի քանիսին հաջողվել է դատական հայց հարուցել այդ ընտանիքի դեմ:

Սաբրինային մտահոգող հարցերից կարեւորագույնը թերեւս այն է, որ համայնքային նյութական միջոցները չեն ծառայում նույն համայնքի չքավոր խավի կարիքները հոգալու նպատակով: Համայնքի հոգսերով մտահոգ ազնիվ եթովպահայեր նաեւ Ս. Էջմիածնից պահանջում են կարող եւ ունակ կղերականի նշանակումը որպես համայնքի հոգեւոր հովիվ:

Հ. Օ.

Փոլ Գալինյան՝ Սարոյանի բարեկամներից եւս մեկը

Ինքը՝ Փոլ Գալինյանն է, խոհուն, գիտնականի տեսքով այս մարդը: Ծնվել է 1932-ին, Բեյրութում: Հետագայում ընտանիքը տեղափոխվել է Դամասկոս, որտեղ եւ նա ստացել է նախնական կրթություն: 1962 թվականին Բեյրութում բացում է իր առաջին լուսանկարչական ատելյեն՝ «Ֆոտո Փոլ»: 1964 թ. տեղափոխվել է Մոնրեալ, այնուհետեւ՝ ԱՄՆ, որտեղ 1967 թ. ավարտել է Նյու Յորքի Լուսանկարչության ինստիտուտը: 1967 թ. Ֆրեզնոյում հիմնադրում է «Փոլի լուսանկարչական ստուդիան»: Նրա մոտ լուսանկարվել են կինոաստղեր, հայտնի արվեստագետներ, քաղաքական գործիչներ, բարձրաստիճան զինվորականներ, հոգեւոր առաջնորդներ:

Երկար տարիներ ցանկանում էր լուսանկարել Վիլյամ Սարոյանին: 1976-ին Փոլ Գալինյանին դա հաջողվեց:

1976 թ. մարտի 26-ին քանդակագործ Վարազ Սամվելյանը հեռաձայնեց եւ ասաց, որ Սարոյանը Ֆրեզնոյում է եւ այցելելու է իր արվեստանոցը:

«Շտապեցի այնտեղ,- պատմում է Փոլ Գալինյանը,- տեղադրեցի լուսանկարչական ապարատը, լույսերը եւ սկսեցի անհամբեր սպասել: Մի քանի ժամ անց Սարոյանը հեծանիվով եկավ: Ինձ ուղղված նրա առաջին բառերն էին. «Կորսու, չեմ ուզեր»: Հետո ես ու Վարազը համոզեցինք, խորամանկեցինք, բայց մի քանի անգամ չրխկացրի ապարատը: Մի փոքր անց ասաց. «Կիլիկիա» երգենք»: Երգեցինք, տխրեցինք, հուզվեցինք: Աչքերը լցվեցին: «Քեզ հավնեցա, Փոլ: Հիմա ուզածիդ չափ կրնաս նկարս քաշել...»: Երկու շաբաթ անց Սարոյանը հեծանիվով եկավ արվեստանոցս եւ պատին տեսնելով իր դիմանկարը, ասաց. «Դեմքս այդպիսի արտահայտության մեջ երբեք տեսած չեմ»: Ծիծաղեց, գրպանից հանեց «Մի երթար, բայց եթե երթաս, բարեւէ ամենուն» գիրքը, մակագրեց՝ «Փոլ Գալինյանին՝ մեծ լուսանկարիչ-արվեստագետին» ու գնաց...»:

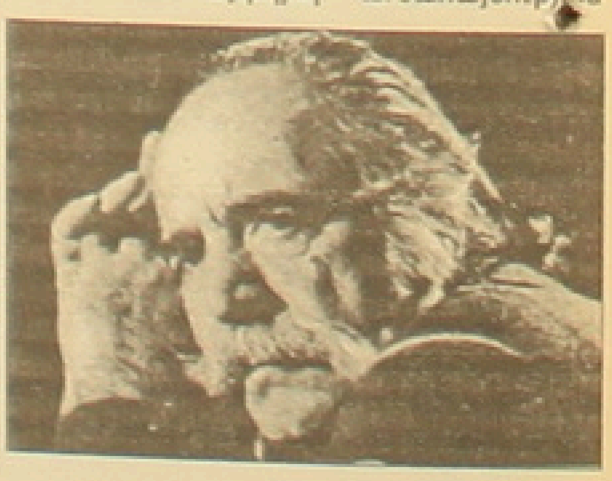

1991 թ. Փոլ Գալինյանը նկարահանեց «Վիլյամ Սարոյան. մարդը, գրողը» կինոնկարը, սիրով լի մի ստեղծագործություն, որը լավագույնս արտահայտում է մեծանուն եւ անկրկնելի Վիլյամ Սարոյանին: Կինոնկարը բազմիցս ցուցադրվել է ինչպես ԱՄՆ-ում, այնպես էլ եվրոպական շատ երկրներում, ներկայացվել փառատոններում եւ արժանացել մրցանակների

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

Սովորել եմ Բասսից, Պֆաֆից եւ Դասաեւից

Հարցազրույց Ռոման Բերեզովսկու հետ

Ֆուտբոլի ՀՀ հավաքականի եւ Մոսկվայի «Դինամոյի» դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկին, որ 1996 թ. հանդես է գալիս ՌԴ առաջնության մասնակից թիմերում, դարպասապահների շրջանում վետերաններից մեկն է։ 28-ամյա Բերեզովսկուց ավելի շատ հանդիպումներ են անցկացրել միայն Սերգեյ Օվչիննիկովը, Պլատոն Զախարչուկը, Զաուր Խապովն ու Ալեքսանդր Ֆիլիմոնովը։ «Սպորտ-Էքսպրես» թերթում հարցազրույց է տպագրվել Բերեզովսկու հետ, որը, կարծում ենք, կհետաքրքրի նաեւ հայ ֆուտբոլասերներին։

- Ձեր կարծիքով, այսօր ովքե՞ր են Ռուսաստանի առաջնության ուժեղագույն դարպասապահները։

- Կառանձնացնեի Օվչիննիկովին, Չիչկինին, Չիժովին, Զախարչուկին եւ Մանդրիկինին։ Ուժեղ դարպասապահներ ունի «Լոկոմոտիվը», սակայն, կարծում եմ, Կարչեմարսկասի հետ կարող ենք լրջորեն մրցակցել նրանց հետ։ Ցավոք, վերջին ժամանակներս մեր դարպասապահները որոշ չափով զիջել են դիրքերը։ Եթե նախկինում ցանկացած թիմ բարձրակարգ դարպասապահ ուներ, ապա այժմ պատկերն այլ է։

- Պատանեկան տարիներին ո՞ւմից էիք օրինակ վերցնում։

- Ֆրանսիացի Բասսից, բելգիացի Պֆաֆից եւ մեր Դասաեւից։ Հիացմունքով էի նայում յուրաքանչյուրին, ինչպիսի դպրոց էր դա ինձ համար։

- Ի դեպ, ո՞ր դպրոցն եք ավարտել։

- Երեւանի օլիմպիական հերթափոխի ֆուտբոլի մասնագիտացված մարզադպրոցը։ Ընդ որում, սկսել եմ որպես կիսապաշտպան։ Մեր դարպասապահը թույլ էր խաղում եւ երբ հերթական անգամ նրա ոտքերի արանքից գնդակը հայտնվեց ցանցում, մարզիչ Սերգեյ Կայֆաջյանն ինձ կանգնեցրեց դարպասում։ Երեւի նկատել էր, թե ինչպես եմ համարձակորեն նետվում դեպի գնդակը։ Այն ժամանակ 10 տարեկան էի։ Մարզիչս ինձ հետ անհատապես շատ էր պարապում, ինչի համար անչափ շնորհակալ եմ նրանից։

- Դուք 2-րդ մրցաշրջանն եք հանդես գալու «Դինամոյում»։ Ինչի՞ շնորհիվ է թիմն այս տարի ուժեղացել։

- Շնորհիվ կատարած գրագետ սելեկցիոն աշխատանքի։ Եթե անցյալ տարի այդ հարցում բացթողումներ եղան, ապա այժմ թիմում ընդգրկվել են բարձր որակավորում ունեցող ֆուտբոլիստներ։ Կարծում եմ, այսօր ՌԴ-ի պրեմիեր-լիգայում մեկնարկային կազմում ընդգրկվելու համար ամենաուր մրցակցությունը «Դինամոյում» է։

- Իսկ ո՞ր տեղի համար դա հնարավորություն կընձեռի պայքարելու։

- Ինձ համար մեծ հարված կլինի, եթե «Դինամոն» եռյակ չմտնի։ Չեմ թաքցնում, որ ընթացիկ առաջնության հետ մեծ հույսեր եմ կապել։ Հույս է ներշնչում նաեւ այն, որ ստուգողական վերջին հանդիպումներում հիմնականում հաղթել ենք։ Կարծում եմ, թիմում փորձի եւ երիտասարդության օպտիմալ հարաբերակցություն է։

- Դժվար չէ՞ ղեկավարել նոր ֆուտբոլիստներով համալրված դինամոյականների պաշտպանությունը։

- Կարեւորն այն է, որ նրանք բարձրակարգ խաղացողներ են։ Իսկ փոխըմբռնումն աստիճանաբար կլինի։

- Ինչպե՞ս եք զգում փետրվարի սկզբին վիրահատվելուց հետո։

- Արդեն 3-րդ շաբաթն է մարզվում եմ թիմակիցներիս հետ, մասնակցում եմ խաղերին։ Անունկիս ճողվածքն ինձ անհանգստացնում էր անցյալ տարվա կեսերից։ Ճիշտ է, կարող էի էլի համբերել, սակայն խորհրդակցելով թիմի բժիշկների հետ, որոշեցի վիրահատվել։ Մյունխենում լավագույն մասնագետներից մեկն էլ վիրահատեց։

- Մինչ վերականգնվում էիք, դարպասի պաշտպանությունը վստահվել էր Կարչեմարսկասին։ Թիմի մարզիչ Պրոկոպենկոն լիտվացուն համարում է «Դինամոյի» ամենաթանկարժեք ձեռքբերումը։ Համաձա՞յն եք։

- Նա մեծ ներուժ ունի, օժտված է ֆիզիկական լավ տվյալներով ու հակազդեցությամբ։ Բացի այդ աշխատասեր է։ Պատահական չէ, որ նրան սկսել են Լիտվայի ազգային հավաքական հրավիրել եւ ժիրունաան արդեն նշել է իր նորամուտը։ Թիմում մրցակցության առկայությունը վերաբերում է նաեւ դարպասապահներին։ Ոչ ոք թիմ չի ընդգրկվում միայն մարզվելու համար, բոլորն էլ ցանկանում են խաղալ։ Այդ իսկ պատճառով էլ ինձ ավելի դժվար կլինի մնալ թիվ 1 դարպասապահ։

- Բայց առայժմ ակումբում քեզ հետ մեծ հույսեր են կապում։ Ինչպես եւ ՀՀ հավաքականում, որի գլխավոր մարզչի պաշտոնը զբաղեցնելու առաջարկ էր արվել Գառնիկ Ավալյանին...

- Հավանաբար Հայաստանում էլ, ինչպես եւ Ռուսաստանում, ցանկանում են երիտասարդներին ճանապարհ տալ։ Մեկ անգամ չէ, որ Ավալյանի հետ միեւնույն թիմի կազմում դաշտ եմ դուրս եկել, խաղացել եմ նրա դեմ ՌԴ առաջնությունում։ Գառնիկի հետ լավ հարաբերություններ եմ պահպանում։ Սակայն տարօրինակ կլիներ, եթե նա աշխատեր Ռյազանում 2-րդ դիվիզիոնում եւ միաժամանակ գլխավորեր Հայաստանի ազգային հավաքականը։ Գլխավոր մարզչի պարտականությունները դրվել են Անդրանիկ Ադամյանի վրա, որը հավաքականներում աշխատում է գրեթե դրանց հիմնադրման օրվանից։ Ադամյանը լուրջ հաղթաթուղթ ունի. նա ոչ միայն քաջ ծանոթ է կոլեկտիվին, այլեւ հիանալի գիտի ներքին խոհանոցը։

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջատարը Լեկոն է

Մոնակոյում մեկնարկել է շախմատի ավանդական՝ 12-րդ մրցաշարը։ Այն անցկացվում է յուրօրինակ մրցակարգով։ Մասնակից 12 շախմատիստներից յուրաքանչյուրը մրցակցի հետ անցկացնում է 2 պարտիա։ Դրանցից մեկում շախմատիստները խաղում են առանց խաղատախտակին նայելու, մյուս պարտիան կայծակնային է։ Մրցաշարի ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 190 հազար դոլար է։

Մեկնարկում առաջատարի դերը ստանձնած Իվանչուկը, Լեկոն ու Թոփալովը հաղթեցին «կույր» շախմատում, իսկ կայծակնային պարտիան ավարտեցին ոչ-ոքի։ Իվանչուկը 1,5–0,5 հաշվով հաղթեց Լյուբոեւիչին, Լեկոն՝ Բարեեւին, Թոփալովը՝ Շիրովին։ Անանդն ու Գելֆանդը երկու պարտիաներում էլ խաղաղ դաշն կնքեցին։ Կրամնիկ-վան Վելի, Մորոզեւիչ-Ալմաշի պարտիաներում մրցակիցներից յուրաքանչյուրը մեկական հաղթանակ տոնեց։

2-րդ տուրում 100 տոկոսանոց արդյունքի հասան Բարեեւն ու Լեկոն՝ հաղթելով համապատասխանաբար Ալմաշուն ու Շիրովին։ Մորոզեւիչի ու Իվանչուկի մրցավեճն ավարտվեց ոչ-ոքի (1–1)։ Միեւնույն 1,5–0,5 հաշվով Կրամնիկը հաղթեց Թոփալովին, Անանդը՝ վան Վելուն, Գելֆանդը՝ Լյուբոեւիչին։ 2 տուրից հետո 3,5 միավորով առաջատարը հունգարացի գրոսմայստեր Պետեր Լեկոն է։ 2,5-ական միավոր են վաստակել Կրամնիկը, Բարեեւը, Իվանչուկը, Գելֆանդը եւ Անանդը։

Կասպարովն այլեւս Լինարեսում չի խաղա

Վերջերս Լինարեսում ավարտված շախմատի ավանդական գերմրցաշարում Գարրի Կասպարովը ոչ միայն չկարողացավ նվաճել գլխավոր մրցանակը, այլեւ աղմկահարույց պատմության մեջ ընկավ։ Շախմատային հայտնի լրագրող իսպանացի Լեոնտխո Գարսիայի գլխավորած լրագրողների հանձնախումբը մրցաշարի ամենագեղեցիկ պարտիա էր ճանաչել Կասպարովի եւ Ռաջաբովի միջեւ առաջին շրջանում կայացած հանդիպումը։ Այդ պարտիայում 15-ամյա բաքվեցի գրոսմայստերը պարտության էր մատնել Կասպարովին։ Եվ ահա, երբ մրցաշարի փակման հանդիսավոր արարողության ժամանակ հայտարարվեց, որ ամենագեղեցիկ պարտիայի համար մրցանակը հանձնվելու է Ռաջաբովին, Կասպարովի նյարդերը տեղի տվեցին։ Նա տեղից վեր թռչեց, մոտեցավ միկրոֆոնին եւ սկսեց մեղադրել թե՛ լրագրողներին, թե՛ մրցաշարի կազմակերպիչներին անհիմն որոշման համար, նշելով, որ մրցակցի հաղթանակը պայմանավորված էր իր կողմից սխալով։ Հայտարարելով, որ այլեւս չի մասնակցի Լինարեսի մրցաշարին, Կասպարովը հեռացավ դահլիճից։

Դժվար է ասել, Կասպարովի այդ որոշումը վերջնակա՞ն է, թե՞ ոչ։ Գուցե կանցնի որոշ ժամանակ, կրքերը կհանդարտվեն, եւ աշխարհի 13-րդ չեմպիոնն ու Լինարեսի մրցաշարի կազմակերպիչները ընդհանուր լեզու կգտնեն, իսկ հասույկ մրցանակներ կշնորհեն ոչ թե լրագրողները, այլ պրոֆեսիոնալ ժյուրին։

Սվետլանա Ֆեոֆանովան վերադարձրեց աշխարհի ռեկորդը

Անգլիայի Բիրմինգհեմ քաղաքում ավարտված թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի ծմեռային առաջնությանը մասնակցեցին ռեկորդային թվով՝ 600 մարզիկներ 121 երկրներից։ Նրանք առաջնության պարգեւները վիճարկեցին 28 մրցաձեւից։ Բացի մեդալներից, խաղարկվում էին նաեւ դրամական պարգեւներ։ Այսպես, աշխարհի ռեկորդ սահմանած մարզիկը պարգեւատրվելու էր 100 հազար դոլարով, աշխարհի չեմպիոնի կոչմանն արժանացած մասնակիցը ստանալու էր 40 հազար դոլար։ Յուրաքանչյուր մրցաձեւից դրամական պարգեւների էին արժանանալու 8 լավագույնները (8-րդ տեղը՝ 4 հազար դոլար)։ Առաջնության ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 2,5 մլն դոլար էր։ Առաջնությունում հանդես եկած հավաքականներից ամենաներկայացուցչականը ԱՄՆ-ի (52 մարզիկ) եւ Ռուսաստանի (51) ընտրանիներն էին։ Ռուսները քավականին հաջող հանդես եկան՝ նվաճելով 5 ոսկե մեդալ։ Գերազանց ելույթ ունեցավ ռուսաստանցի ձողացատկորդուհի Սվետլանա Ֆեոֆանովան։ Աշխարհի ռեկորդակրուհի Ջեյսի Դրագիլայի բացակայության պայմաններում Սվետլանան մրցակցությունից դուրս էր եւ գերազանցեց համաշխարհային ռեկորդը՝ հաղթահարելով 4 մ 80 սմ բարձրությունը։ Դա 2 սմ-ով ավելի է Դրագիլայի նախորդ ռեկորդից, որ սահմանվել էր այս տարվա մարտի 2-ին։

Մրցումների առաջին հաղթողն ամերիկացի Ջասթին Գեթլինն էր, որը 60 մ մրցատարածությունը հաղթահարեց 6,46 վրկ-ում։ Սկավառակի նետման հատվածում անակնկալ հաղթանակ տարավ իսպանացի Մանուել Մարտինեսը (21 մ 24 սմ)՝ 1 սմ-ով գերազանցելով աշխարհի չեմպիոն Ջոն Գոդինայի ցուցանիշը։ Կանանց 60 մ վազքում հաղթեց ուկրաինուհի Ժաննա Բլոկը։ Տղամարդկանց 200 մ վազքում լավագույնն անգլիացի Մառլոն Դեւոնիշն էր։ 1500 մետրը բոլորից արագ հաղթահարեց ֆրանսիացի Դրիս Մազուզին։ Ամերիկացի Դուայթ Ֆիլիպսը լավագույնն էր հեռացատկում (8 մ 29 սմ), իսկ գերմանացի Թիմ Լոբինգերը չեմպիոն դարձավ ձողացատկում (5 մ 80 սմ)։ Կանանց 200 մ վազքում վերջնագծին առաջինը հասավ ամերիկուհի Միշել Կոլինզը, իսկ եռացատկում 15 մ 01 սմ արդյունքով ոսկե մեդալին արժանացավ Աշիա Հանսենը։

Ա/ձ-ռիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ը կրկին տեղեկացնում է, որ Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքա-հումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացված «Առէկսիմբանկ» ՓԲԸ-ին օտարման իրավունքով պատկանող գույքը՝

– Ավտոգազալիցքավորման կայան, այդ թվում՝ վարչական շենք եւ հարակից շինություններ (ընդ. մակերեսը 348 քմ), կից՝ 0,8780 հա սեփականության իրավունքով հողամաս։

Հասցեն՝ ՀՀ, Կոտայքի մարզ, գ. Վերին Պտղնի

Մեկնարկային գինը՝ 380000 $ համարժեք դրամ

Աճուրդները տեղի կունենան դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով 2003 թ. մարտի 19-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին ժ. 13.00, ք. Երեւան, Միեր Մկրտչյան 5 հասցեով։

Տեղեկությունների համար դիմել Ա/ձ-ռիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ին։

Հեռ.՝ (09) 41 68 18 կամ 56-31-15, 56-48-83։

ՀՀ ԳԱՎԱԹ

Մարզադաշտերը հայտնի են

Այսօր կկայանան ՀՀ գավաթի 1/8 եզրափակիչի պատասխան 4 հանդիպումները։ Արտաշատում «Փյունիկը» կմրցի «Միկա-2»-ի հետ։ Աշտարակում կկայանա «Միկա»-«Դինամո» հանդիպումը։ Ժամը 14-ին Արմավիրում խաղադաշտ դուրս կգան «Շիրակն» ու «Կոտայք-2003»-ը, իսկ 16:30-ին կսկսվի «Նորք-Մարաշի» եւ «Բանանցի» մրցավեճը։ Հաջորդ օրը նույն խաղադաշտում կմրցեն «Դինամո-2000»-ը եւ «Լոկոմոտիվը»։ «Կիլիկիան» ու «Արարատը» հարաբերությունները կպարզեն Աշտարակում, իսկ «Փյունիկ-2»-ն ու «Կոտայքը» կհանդիպեն Արտաշատում։ Մարտի 21-ին ֆուտբոլի ՀՀ ֆեդերացիայում կկայանա քառորդ եզրափակիչի առաջին հանդիպումների դասի տերերի վիճակահանությունը։

Իրաքյան պատերազմը ֆուտբոլին արգելք չէ

ՈՒԵՖԱ-ի ղեկավարությունը տեղեկացրել է, որ հնարավոր պատերազմը Իրաքում չի ազդի ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցախաղերի անցկացման վրա, որոնք կայանալու են մարտի վերջին եւ ապրիլի սկզբին։ Միաժամանակ ՈՒԵՖԱ-ն հավաստիացրել է, որ հետեւում է աշխարհում իրադարձությունների զարգացմանը եւ էքստրեմալ իրավիճակների դեպքում ձեռք կառնի համապատասխան միջոցներ։ ՈՒԵՖԱ-ն խորհրդակցել է անվտանգության մարմինների հետ, որոնք պատրաստ են ապահովել ընտրական մրցախաղերի նորմալ ընթացքը։

Իսկ ահա հաջորդ շաբաթ Արաբական Միացյալ Էմիրություններում նախատեսված ֆուտբոլի աշխարհի երիտասարդական առաջնության մեկնարկը հետաձգվել է անվտանգության նկատառումներից ելնելով։ ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը նշել է, որ քննարկվում է առաջնությունն այլ երկիր տեղափոխելու տարբերակ։ Բացառված չէ, որ առաջնության կազմակերպիչ դառնա Ճապոնիան, Անգլիան կամ ԱՄՆ-ը։

«Լիվերպուլի» ռեկորդային պայմանագիրը

Անգլիայի «Լիվերպուլ» ակումբն իր պատմության մեջ հովանավորչական ամենախոշոր պայմանագիրը կնքեց ամերիկյան մարզահագուստի «Ռիբոկ» ֆիրմայի հետ։ Վեցամյա պայմանագրի համաձայն, ֆիրման «Լիվերպուլին» 100 մլն ֆունտ ստեռլինգ (165 մլն դոլար) կհատկացնի։ Ինչպես միշտ, «Լիվերպուլն» իր առջեւ նպատակ է դրել տարբեր մրցաշարերում մրցանակներ նվաճել, ուստի ստացվելիք գումարի մեծ մասը ծախսվելու է թիմի կազմն ուժեղացնելու համար նոր ֆուտբոլիստների հրավիրման վրա։

«ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ

www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ բոլոր մասնաճյուղերում տրամադրվում են ոսկու գրավադրմամբ վարկեր. գրավադրվող ոսկու մինչեւ 100% չափով. 15 րոպեի ընթացքում:

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ վաճառում է իր սեփականությունը հանդիսացող հետեւյալ անշարժ գույքը

Հ/Հ	Գրանցման հասցե (վայրը)
1.	ք.Երեւան, Քանաքեռ,1 նրբ. 35 տուն 2 հարկանի առանձնատուն 140 քմ մակերեսով, 600 քմ հողամաս
2	ք.Երեւան, Մ.Գորկու փող. 43 2 հարկանի առանձնատուն 0.0253 հա հողամաս, 250 քմ մակերեսով
3.	ք.Երեւան, Նուբարաշենի 2/1 (կից խանութ) 0.0206 հա հողամաս, 88.41 քմ մակերեսով
4.	ք.Ջերմուկ, Առողջարան, 10 հարկանի, (կիսակառույց), 20200 քմ մակերեսով, 2 հա տարածքով
5	ք. Գավառ, «Մարք» ԲԲԸ մեխանիկական գործարան
6.	ք. Ծաղկաձոր, մանկական ճամբար (կիսակառույց) 1900 քմ մակերեսով, 2 հա հողամասով
7.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Ցամաքասար, վարելահող
8.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Արուճ, առանձնատուն
9.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Սուսեր, բնակելի տուն
10.	Ալավերդի, Սանահին, առանձնատուն
11.	ք. Հրազդան, առանձնատուն
12.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, առանձնատուն
13.	Արմավիրի մարզ, Բաղրամյան ավան, բնակելի տուն
14	ք. Դիլիջան, բնակելի տուն
15	Արարատի մարզ, գյուղ Լուսառատ, բնակելի տուն
16.	Արարատի մարզ, գյուղ Ներքին Դվին, հողամաս
17.	Օգտագործված գյուղմեքենաներ
18.	Կոտայքի մարզ, գյուղ Զովունի. Կիսակառույց շինություն 340 քմ տարածքով, 0.5 հա հողամասով: Հարմար է ռեստորանի կամ կազինոյի համար:
19.	Քաղաք Կապան, Բաղրամյան 6/81, չորս սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը 72.4քմ)
20.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցով
21.	Քաղաք Հրազդան, Նոյեմբերյան փող. 36, ութ սենյականոց, երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը 319.71քմ)
22.	Քաղաք Արթիկ, Տեր-Գաբրիելյան փող. 18, վեց սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը 115.9քմ)
23.	Քաղաք Վայք, Շահումյան փող. 8/36, հինգ սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը 153.1քմ)
24.	Քաղաք Ալավերդի Սանահին թաղամաս տուն 117, երկու սենյականոց առանձնատուն (ընդ. մակերեսը 161քմ)
25.	Քաղաք Վարդենիս, Երեւանյան փող. 71, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով եւ 1800քմ հողամասով (ընդ. մակերեսը 384.1 քմ)
26.	Քաղաք Ստեփանավան, Երիտասարդական փող. 11, երկհարկանի առանձնատուն տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը 246քմ)
27.	Արմավիրի մարզ, գյուղ Աղավնատուն, մեկ հարկանի առանձնատուն 1900քմ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը 271.5քմ)
28.	Քաղաք Չարենցավան, երկրորդ միկրո, առաջին թաղամաս շենք 7, բն.3, երեք սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը 77.2քմ)
29.	Քաղաք Աշտարակ, Քասախի 2Ա, յոթ սենյականոց, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով, տնամերձ հողամասով (ընդ. մակերեսը 305.4քմ)
30.	Արարատի մարզ, գյուղ Արեւաբույր, յոթ սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը 200քմ)

Գույքի արժեքը կարելի է վճարել ինչպես ամբողջությամբ, այնպես էլ մաս-մաս

- Տիգրան Մեծի 65Ա վարչական շենք (ընդ. մակերեսը՝ 2325 քմ), 0.3 հա հողամասով, օժանդակ շինություններով (ընդ. մակերեսը՝ 785 քմ)
- Եղվարդի համակցված կերերի գործարան

Առաջարկով շահագրգիռ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա)

Հեռ. 53-86-72, 53-58-32

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ 5000 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԿԱՆԽԻԿ ՄՈՒՏՔԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է ԱՆՎՃԱՐ

❖ Աննախադեպ առաջարկ

Դրամական փոխանցումներ իրականացնող հաճախորդներին առավել բարենպաստ պայմաններ առաջարկելու նպատակով 2002թ. հուլիսի 01-ից «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ոչ միայն քավականաչափ իջեցրել է դրամական փոխանցումներից գանձվող միջնորդավճարները, այլ նաեւ ներդրել է փոխանցումներն իրականացնելու անվճար տարբերակ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ բոլոր ֆիզիկական կամ իրավաբանական այն անձինք, ովքեր «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ միջոցով կփոխանցեն 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումար, փոխանցումը կիրականացնեն անվճար: Պետք է նշել, որ վերը նշվածը վերաբերում է միայն կանխիկ մուտքագրված 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումարների փոխանցմանը:

AGRO-UNISTREAM EXPRESS

«Հայագրոբանկի» մասնաճյուղերում իրականացվող դրամական փոխանցումներին ավելացել է եւս մեկը՝ AGRO-UNISTREAM EXPRESS համակարգը: Այս համակարգով կարելի է փոխանցումներ իրականացնել ՌԴ մայրաքաղաքից դեպի Հայաստանի ցանկացած շրջան, բացառությամբ՝ Երեւան: Փոխանցումներն իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով, առանց հատուկ հաշիվ բացելու: Նշված համակարգով փոխանցումներ կարելի է իրականացնել «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերից, բացառությամբ Երեւան քաղաքի մասնաճյուղերի: Փոխանցման համար (անկախ գումարի չափից) վճարվում է գումարի 1 տոկոսը:

AGRO-AR-EXPRESS

Դրամական փոխանցումների այս համակարգի առավելությունն այն է, որ ծրագրի մեջ ներգրավված են «Հայագրոբանկի», «ԱՌԷԿՍԻՄԲԱՆԿԻ» եւ ռուսաստանյան «ԻՄՊԷԿՍԲԱՆԿԻ» բազմաթիվ մասնաճյուղեր ու բաժանմունքներ (հաճախորդների սպասարկման մոտ 100 կետ), ինչը հնարավորություն է տալիս դրամական փոխանցումներ իրականացնել Ռուսաստանի ցանկացած քաղաքից Հայաստանի ամենահեռավոր շրջաններ: Փոխանցումները կատարվում են ԱՄՆ դոլարով, անձնագրային տվյալների հիման վրա, առանց հատուկ հաշիվ բացելու: Անխափան գործող լայնածավալ ցանցը հնարավորություն է ընձեռում AGRO-AR-EXPRESS դրամական փոխանցումների ծրագրում ընդգրկված մասնաճյուղերի ու բաժանմունքների միջոցով Հայաստանից Ռուսաստան եւ հակառակ ուղղությամբ փոխանցումներ կատարել գործ գներով:
AGRO-AR-EXPRESS համակարգում ընդգրկված են «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերը, բացառությամբ՝ Երեւանի:

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԸ	ՍԱԿԱԳՆԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՔՆԵՐ	
AGRO-AR-EXPRESS ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
1 Փոխանցում ՌԴ-ՀՀ ուղղությամբ	-	1%
2 Փոխանցում ՀՀ-ՌԴ ուղղությամբ	-	0,75%

Հայագրոբանկի համակարգում 2003թ. մարտի 3-ից

ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ավանդների համար, կապված տոկոսների վճարման հաճախականությունից, արժույթի տեսակից եւ ավանդի գումարի մեծությունից, գործում են հետեւյալ տարեկան տոկոսադրույքները՝

Ժամկետային ավանդներ

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
	6	4.5

31 - 60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	6.5	5
Ժամկետի վերջում	7	5.5

61 - 90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	7.5	6
Ժամկետի վերջում	8	6.5

91 - 180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	8.5	7
Ժամկետի վերջում	9	7.5

181 - 360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	9.5	6.5
Ժամկետի վերջում	10	7

Ժամկետային ավանդների գումարի նվազագույն չափը սահմանվում է՝

- 50.000 ՀՀ դրամ
- 100 ԱՄՆ դոլար

Ընդ որում՝

- 50.0 միլիոն ՀՀ դրամ եւ ավել գումարի
- 100.0 հազար ԱՄՆ դոլար եւ ավել գումարի

ժամկետային ավանդների ընդունումը եւ տոկոսադրույքների սահմանումը իրականացվում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համաձայնեցնելով Վարչության նախագահի հետ:

Ցպահանջ ավանդների ընդունման համար սահմանված է տարեկան 3% տոկոսադրույք:

Ուշադրություն

Հայագրոբանկ ԲԲԸ վաճառում է

1. Բանկոմատներ (NCR5684 8Mb RAM, պրոցեսոր 486 եւ NCR5670 8Mb, պրոցեսոր 386)
2. POS տերմինալներ («VERY FONE», TRANZ 460)
3. Պլաստիկ քարտերի անհատականացման սարք Embosser (DATA CARD, Model 280)
4. Պլաստիկ քարտերի վրա գունավոր գրաֆիկ պատկերներ տպելու սարք Image Card Express (DATA CARD)

Առաջարկով շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ գլխամասային գրասենյակ՝ Երեւան, Խորենացի 7ա:

Հեռախոս՝ 532732

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000. Ստորագրված է տպագրության 18. 2. 2003. Գինը՝ 100 դրամ